

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inzeratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— Telefon št. 190

Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17 749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Pogodba z Madžari

Po dvodnevem bivanju madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v naši prestolnici se je uradni madžarski obisk pri nas zaključil s sklenitvijo pogodbe o »trajnem miru in večnem prijateljstvu med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko«. Na banketu, ki ga je madžarskemu gostu na čast priredil v četrti naš zunanji minister, sta bili izmenjeni zdravici, ki pojasnjujeta pomen in namen te pogodbite odnose med obema državama.

Pakt sam je zelo kratek, vendar je njegovo besedilo značilno prav v teh dneh, ko divja v Evropi vojna in ko vsi znaki kažejo, da bo prej dolga kakor kratka in da se bo po obsegu verjetno prej razširila kakor pa skrčila. V času torek, ko grme topovi in je velik del Evrope in sveta v vojni, je gotovo že samo po sebi važno, ako si dve državi ki sta si sosedni, ki pa doslej nista vodili vedno povsem skladne politike, zagotavljata v nadaljnjih medsebojnih odnosih »trajen mir in večno prijateljstvo«. Tem pomembnejše je to dejstvo, ako smo do njega dospeli po želji Madžarske, ki je to potrebo v sedanjem položaju čutila. Njena želja je seveda naletela pri nas na popolno razumevanje v duhu našega stališča, da želimo živeti v čim bolj urejenih odnosih z vsemi sosedi, ki spoštujemo našo neodvisnost in ozemeljsko nedotakljivost, kakor je to iz vsega našega naroda tako jasno izpovedal knez namestnik Pavle na dan prvega decembra.

Že iz besedila nove pogodbe je nadalje razvidno, da je želja obeh strank naj bi pogodba ne bila sama sebi namen. Ne le, da si ž njo medsebojno zagotavljamo upoštevanje odnosov dobrega sosedstva, vzajemnega spoštovanja in zaupanja, ki jih želimo odsej postaviti na čvrsto in trajno osnovo, temveč smo obenem prepričani, da bo uvrstitve medsebojnih vezi služila razen interesom obeh sosednih narodov tudi »miru in blagostanju Podunavja«, kakor ugotavlja uvod k tej pogodbi. S tem pa je okvir prizadevanj, ki so naša svoj konkretni izraz v pogodbi, povsem jasno začrtan. Zato ne more nova ureditve odnosov med obema državama na mirovni in prijateljski osnovi vzbujati nikjer nobenega pomisleka ali suma. Obe državi stavita danes svoje urejene odnose v službo splošnim interesom vsega balkansko-podunavskega prostora, saj hočeta s svojo mirno in prijateljsko politiko pripomoči k ohranitvi miru in tem delu Evrope.

V kolikor so ponekod poskušali razlagati madžarsko željo, da uredi svoje odnose z nami na kar najbolj prijateljski osnovi, z domnevmi, da gre za kakršnekoli prikritke namene, zlasti pa za ventiliranje kakršnih koli vprašanj, ki naj bi zahtevala razčiščenje, pomenijo besedilo pogodbe in zdravice obeh zunanjih ministrov njih najzgovornejši zanikanje. Kdor pazljivo čita zdravici, ki sta si jih v četrti zvečer drug drugemu izrekla dr. Cincar-Marković in grof Csaky, lahko ugotovi popolno skladnost obeh izjav, kar je tem pomembnejše, ker se ta skladnost manifestira prav ob prvem uradnem madžarskem obisku pri nas ter v »zelo resnem času menardnega položaja«, kakor je poudaril naš zunanji minister.

Dr. Cincar-Marković je v svoji zdravici opozoril najprej na madžarsko željo, da se odnosi med obema državama utrdijo, kakor se je ta želja konkretno manifestirala prav ob Csakyjevem obisku. Njej je odgovarjala enaka želja naše vlade. Izhodišče obeh izjav pa je bilo upoštevanje skupnih interesov, da bi se obe državi znašli na splošnem mednarodnem terenu »s tem namenom, da se ne razširi spor v tem delu Evrope«. V medsebojnem spoštovanju sta obe državi pokazali ono »daljnovidnost medsebojnega razumevanja«, ki omogoča ne le ureditev medsebojnih odnosov na prijateljski podlagi, temveč tudi obenem »koristen doprinos za ohranitev mirnega reda v Podunavju«.

Že v večeršnjem uvodniku o splošnem pomirjenju na Balkanu smo omenili, kako se tudi novi jugoslovensko-madžarski odnosi povsem skladno s splošnim prizadevanjem tega področja, da bi ostalo izven vojne in si tako prihranilo vse niene strahote, ne morda iz strahu pred žrtvami za svobodo vsakega naroda posebej, temveč iz trdnega prepričanja, da takšna politika se najbolje odziva življenjskim interesom vseh podunavskih in balkanskih držav. Do teh spoznanj je mnoge dovedel šele razvoj poslednjih tednov. Če so reske hitro obstojale prizadevanja, da bi se tudi Balkan v celoti zapletel v konflikt niso uspela, prav tako pa tudi ne poskusi novega ventiliranja raznih revizionističnih vprašanj.

Grof Csaky je v svoji zdravici še posebej poudaril iskreno madžarsko željo, da »ostanemo za vedno v resničnih prijateljskih odnosih z jugoslovenskim narodom«. Z veseljem soričemo njegovo priznanje, da je naš narod »črvar tisoletnih tradicij« in da »se ni nikdar nehal boriti za svojo staro civilizacijo in sveti ideal svobode«. S spoštovanjem je grof Csaky govoril tudi

Prva faza bitke v Afriki

Italijanska vojska se umika proti Libiji, nudeč korak za korakom zelo srdit odpor Angleži pripravljajo energično nadaljevanje svoje ofenzive — Sodelovanje vseh vrst vojaških edinic

Rim, 13. dec. br. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske vojske pravi v svojem današnjem 189. službenem vojnem poročilu:

Na cirenajski meji so se večeraj na področju med Solumom in Sidi el Baranijem ter v puščavi južnovzhodno od tod nadaljevale srčite borbe med našimi četami, ki se bore nad vse junaško. In sovražni oklopni kolonami Eskadrile naših lovskih letal in bombnikov so bile kljub pešnim viharjem od zore do mraka neprestano v akciji ter so sipala na sovražne oddelke eksplozivne in zažigalne bombe. V celoti je bilo od 9. t. m. dalje sestreljeno 18 sovražnih letal. V istem času se 12 italijanskih letal ni vrnilo na svoja oporišča.

V vzhodni Afriki je nek naš prednji oddelk na meji Sudana ob sodelovanju našega letalstva prizadeval nekaj izgub sovražnim motoriziranim četam Ena sovražno letalo je bilo sestreljeno in se je še v zraku vnelo.

Rim, 13. dec. j. (Un. Press) V italijanskih službenih krogih zatrjujejo, da so trenutno na potu močna vojaška ojačenja ter veliki transporti vojnega materiala iz zbiralnih točk v Libiji na bojišče v Zgornjo puščavo. Oddelki fašistične milice so na potu z velikim številom tankov, topništva in strojinic, da podpro odpor italijanskih edinic, ki se ogorčeno stavljajo v bran za padno od Sidi Baranija. Na fronto je bilo poslano tudi veliko število domačih libijskih vojaštva. Prav tako so italijanske in domačinske čete na delu da z vsa oprejo vzpostavijo prometne zveze od Bukbuka v smeri proti Sidi Baraniju. Italijanske letalske eskadrile, ki so bile razmešene v mnogih mestih v Libiji, se dobile povelje, da nemudoma odlete na egiptsko fronto, kjer bo močna letalska pomoč v veliko podporo četam, ki operirajo na terenu.

Uu. ki ga na severu tvori obalna žrta Maktilla - Bukbuk in ki se potem v celirini razprostira v globino kakih 50 km proti jugu v osrčje Zgornje puščave. Na tem terenu so se na mnogih mestih poseljene italijanske vojaške edince, ki nudijo kljub temu da so izolirane še vedno ogorčen odpor. Ti italijanski otoki na tako rekoč že popolnoma angleškem ozemlju predstavljajo sedaj edine točke, kjer se še bijejo mestoma zelo ogorčeni boji. Boj so bili predvčerajšnjim in večerjem bolj težavni, ker divja zdi močan pešni vihar, ki silno ovira zlasti motorizirane čete in letalstvo. Zaradi pessa so se na motornih tankov in letal pokazale tolikšne škare, da je treba ta boja sredstva nujno potegniti iz bojne črte in popravilo. Druga važna naloga, ki jo je že pričel reševati angleško vojaštvo, je urejevanje prometnih zvez v ozadiju. Predno komunikacije ne bodo popolnoma v redu, ni mogoče misliti na nadaljevanje ofenzive v sedanjem obsegu.

Znaki, ki govorijo za bližnjo obnovitev ofenzive v pospešenem ritmu pa so v prvi vrsti popolna skladnost med vsemi tremi vrstami angleškega orožja na kopnem, na m. rju in v zraku, ki je ne kaže z daljšimi odmori motiti, kakor tudi službene potrjene informacije, da so v italijanski vzhodni Afriki, zlasti v Abesiniji, pričeli uporniki s poživilnim delovanjem v zaledju italijanske vojske. Po nekaterih informacijah je tudi v italijanski Libiji že opaziti znake nezadovoljstva. V tej zvezi je zelo značilen prihod vodje močne libijske vojske in motornih vozov v Libiji. Posebno hud napad je bil izveden ponoči na Tobruk. Vrhovi se je bilo več ton obnab na mesto in pristanišče. Izbruhnili je mnogo velikih požarov. Na povzroku se bil opaženi tudi mnogoštevilni požari in eksplozije v bencinskih skladiščih v Solumskem zalivu. Bombe so zadale tudi v bližini munijskih skladišč.

Angleška letala se na izvidniškem polju ugotovila, da so bili hangarji na letališču v El Adenu ob priliki prejšnjih napadov popolnoma uničeni. Letala na letališču v El Adenu so bila močur obstrleljana s strojinicami.

Silovit napad je bil izveden tudi na Bardio. Bombe so povzročile več eksplozij v skladiščih zalog Plameni so švigali 300 m visoko. Sovražna letala na tleh se bila obstrleljana s strojinicami. Tri italijanska letala, tipa CR 42 so bila uničena.

Pri El Ghiniju je bilo sestreljeno eno italijansko letalo, tipa S 79, eno pa je bilo močno poškodovano.

Skupno se angleški bombniki napadli več nego 12 sovražnih letališč ter povzročili veliko škodo. Izvidnice angleških lovskih letal so ves čas krile operacije angleških oddelkov, ki nadaljujejo z zasledovanjem sovražnika. Več italijanskih mehaniziranih transportov je bilo z bombnimi napadi uničenih in so bile sovražne čete razpršene.

Avstralski letalci so zopet sestrelili še tri italijanska letala tipa CR 42.

Enc posamične angleško lovsko letalo oboroženo z 8 strojinicami se je samo spustilo v borbo z dvema sovražnima bombnikoma tipa S 79. čeravno, ju je sprenjila lovčevski letal tipa CR 42 Eden izmed bombnikov je bil sestreljen, drugi pa je bil verjetno prav tako uničen.

Z vseh teh operacij se skupno dva angleška bombnika in en lovski letalec niso vrnili v svoja oporišča.

Poveljniki angleške vojske

London, 13. dec. s. (Reuter) Uradno poročajo, da angleški vojaški operacijam v Zgornji puščavi v Egiptu poveljuje general R. N. O'Connor. Ta je podrejen generalu siru Michaelu Wilsonu kot vrhovnemu poveljniku angleških čet v Egiptu, ta pa zopet generalu siru Archibaldu Wawellu kot vrhovnemu poveljniku angleške vojske na Bliznjem vzhodu.

General O'Connor je bil v svetovni vojni odlikovan med drugimi z italijansko hrabrostno medaljo.

Angleška poročila

Italijanske armade se še nadalje umikajo — Pet generalov ujetih, število ujetnikov stalno narašča

Kairo, 13. dec. (Reuter) Poveljstvo angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikatu:

V Zgornji puščavi se ostanki italijanske armade še nadalje umikajo, zasledovani od naših prednjih oddelkov. Dodatno k trem italijanskim generalom, o katerih je bilo že javljeno, da so bili ujeti, sta bila sedaj ujeta še dva italijanska generala, poveljnika divizij. Tudi število ujetih italijanskih vojakov se je zopet povečalo za več tisoč, vendar zaradi velike razsežnosti bojnega področja še ni mogoče podati nobenih točnih številk o številu doslej ujetih sovražnih vojakov.

Ob vsej sudanski meji angleške izvidnice še nadalje napadajo italijanske postojanke in so prizadele sovražniku žrtve.

Kairo, 13. dec. s. Dosej je bilo pri operacijah v Zgornji puščavi ujetih skupno 5 italijanskih generalov, ki so bili že vsi z letali prepelani v Kairo. Med ujetimi generali je tudi poveljnik armije general Sebastiano Gallina, ki je bil vrhovni poveljnik italijanske vojske v Egiptu. Njegov sopoveljnik general Maletti je že prvi dan vojni operaciji padel.

Ker so med ujetimi generali štirje poveljniki divizij in ker je bil tudi general Maletti poveljnik divizije, smatramo, da je bilo doslej razpršenih ali uničenih v Zgornji puščavi skupno pet italijanskih divizij.

Prizadete divizije

London, 13. dec. s. (Reuter) V angleških vojaških krogih cenijo, da je bilo v Zgornji puščavi sedaj uničenih približno 5 divizij italijanske vojske. Koliko vojakov štejejo te divizije, pa je težko ugotoviti, ker italijanske divizije niso vse enako močne. Tako štejejo libijske italijanske divizije po 7 do 8 tisoč mož, divizije fašistične milice po 10.000 do 11.000 mož, divizije redne italijanske vojske pa 13 do 14 tisoč mož. K temu pa je treba še dodati, da vsaka divizija v vojnem času razpolaga še s 3 do 4 tisoč vojakov pomožnih oddelkov.

Srditi napadi na letališča v Afriki

Kairo, 13. dec. s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja v svojem današnjem komunikatu:

Bombniki in lovski letala angleškega vojnega letalstva so večeraj ves dan in vso noč nadaljevali z neprestanimi napadi na sovražna letališča, koncentracije sovražne

Odmor v operacijah

Angleška vojska je zaposlena sedaj s čiščenjem zavzetega ozemlja

Kairo, 13. dec. j. (AFI) V tukajšnjih angleških vojaških krogih od snoci še nimajo nikakih bistvenih novih informacij o razvoju angleške ofenzive proti armadi maršala Grazianija v Zgornji egiptski puščavi. Ponoči so prispelo vesti, da so angleške čete zasedle Solum, vendar so se te vesti izkazale za preuranjene. Okupacija Soluma ni verjetna tudi zaradi tega, ker ni bila v načrtu prve faze angleških vojaških operacij.

Poglavitna činitelja, ki odločata zdaj v nadaljevanju operacij vojaških sil generala Wawella, so v prvi vrsti ogromne razdalje, ki jih je treba premagovati ter drugi izjemne klimatske prilike. Povsem naravno je, da se je moralo zaradi teh

dveh činiteljev angleško napredovanje nekoliko omejiti v svojem dosedanjem tempu. Po velikem vojaškem uspehu, ki so ga dosegli britanske čete pod direktnim poveljstvom generala Richarda Nugenta O'Connora, se je izkazalo uместno, da se zmanjša tempo dosedanjega zaleta, ker so nekatere edince že od ponedeljka skoraj brez slehernega oddiha v akciji. Kar se tiče poveljnika O'Connora, je zanimivo vedeti, da ga je svojetčasno italijansko vojnopoveljstvo odlikovalo s srebrno hrabrostno svetljo.

Značaj sedanjih angleških vojaških operacij v Zgornji puščavi se najtočnejše označi kot čiščenje terena, ki je v teku na izredno prostornem četverkotnem ozem-

Po teh značilnih izjavah, ki jih vsa naša javnost sprejema z veseljem in zadoščenjem na znanje, smemo pričakovati, da bo sporazum sklenjen te dni med nami in Madžarsko, zares »dobro« in »trajen«, kakor je to povedal grof Csaky, in sicer »dobro« zato, ker sta se oba naroda odločila za sodelovanje pri delu za mir trajen pa zato ker odgovarja idejam čvrstega miru.

Kdo bo Lothianov naslednik

Za najvažnejše angleško veleposlaniško mesto prihajajo v poštev najuglednejše angleške osebnosti

London, 13. dec. s. (Columbia B S) Vsi današnji listi obširno razpravljajo o važnem vprašanju, kdo bo postal naslednik lorda Lothiana na mestu angleškega veleposlanika v Washingtonu. Listi, kakor tudi merodajni krogi, poudarjajo zasluge, ki si jih je pridobil pokojni vel. posla. lord Lothian s tem, da je do ezel v vseh važnejših ozirih pomoč Zedinjenih držav Angliji. Pri tem opozarjajo zlasti na dejstva, da se je glede vseh važnejših vprašanj pogajal lord Lothian vedno direktno s predsednikom Rooseveltom, katerim so ga verzi 30letni prisrčni prijateljski odnosi. Tem težje bo izpolniti vrzeli, ki je nastala z Lothianovo smrtjo, zlasti ker je Lothian umrl sredi napol končanih pogajanj za ameriško finančno pomoč Angliji.

Zaradi pomoči, ki jo Anglija dobiva v vojni iz Zedinjenih držav, smatramo merodajni angleški krogi, da je mest angleškega veleposlanika največjega pomena in da po važnosti zasloja samo za mestom predsednika angleške vlade. Tamu primerno je slišati med imeni oseb, ki prihajajo v kombinacijo za mesto veleposlanika v Washingtonu imena najuglednejših angleških osebnosti. Smatamo, da bi utežnili biti imenovani za veleposlanika v Washingtonu vojni minister Eden, propagandni minister Duff Cooper, minister za letalsko produkcijo Beaverbrook, bivši mornariški minister lord Chatfield, podtiskar za znanje zadere Butler ali Viscount Hart ali pa celo zunanji minister lord Halifax.

Nov trgovinski pakt med Rusijo in Nemčijo

Berlin, 13. dec. j. (Un. Press) Po informacijah, ki jih je dobil zastopnik agencije United Press v berlinskih diplomatskih krogih je treba pričakovati, da bo v kratkem sklenjen nov trgovinski dogovor med Nemčijo in Sovjetsko unijo, ki bo neprijetno obsežnejši, kakor sedaj veljavna pogodba. Pogajanja so bila zelo dolgotrajna in so sedaj dovela do razčiščenja vseh vprašanj glede medsebojne izmenjave blaga. Po zatrtjevanju nemških diplomatskih krogov bo nova trgovinska pogodba igrala zelo važno vlogo v celokupnem nemškem gospodarstvu usmerjenem za nadaljevanje vojne. Prav tako bo nova pogodba v veliki meri olajšala ruski industrializacijski program, ki se z lastnimi ruskimi sredstvi do sedaj ni mogel realizirati v zaželenem tempu.

Ruska ponudba Bolgariji

Sofija, 13. dec. j. (A. R.) Po informacijah agencije Associated Press zatrjujejo v nemških krogih v Sofiji, da je vlada Sovjetske unije nedavno ponudila Bolgariji sklenitev pakta o medsebojni pomoči, a je bolgarska vlada moskovsko ponudbo odklonila. Za točnost teh vesti v bolgarskih službenih krogih ni mogoče dobiti nikakega potrila, prav tako pa doslej te vesti tudi niso bile zanikane.

Amerika in Mehika

London, 13. dec. j. (Reuter) V zunanje-politični debati v zgornji zbornici je namestnik zunanjega ministra Butler odgovoril tudi na nekatera vprašanja glede odnosov med Veliko Britanijo in Mehiko.

ške verske sekte Senuzijcev, ki se je do nedavnega mudil v Egiptu.

Selitev italijanskega glavnega stona

Kairo, 13. dec. s. (Reuter) Reuterjev poseben poročevalec javlja, da se angleška izvidniška letala pri poletih nad Libijo in znanim Egiptom ugotovila, da se glavni stan italijanske vojske v Libiji seli iz Bardie, ki leži v bližini egiptске meje, v Tobruk, dalje proti znanu Med Bardio in Tobruk, ki je bila opažena dolga kolona motornih vozov.

V Solumu so opazila angleška izvidniška letala velike požare.

Reuterjev poročevalec javlja tudi, da se angleško lovsko letalstvo udeležuje v operacijah izredno uspešno.

Samo v prvih treh dneh angleške ofenzive so angleška letala izvedla 67 napadov za italijanskimi postojankami. Poleg tega so lovski letala ponovno ponagala tudi v operacijah na bojišču samem.

Kralj Faruk čestita generalu Wawellu

Kairo, 13. dec. s. (Reuter) Egiptski ministri predsednik Husein Sira paša je danes podelil vrhovnega poveljnika angleške vojske na Bliznjem vzhodu generala Wawella ter mu v imenu kralja Faruka čestital k uspehom angleške vojske v zagnani puščavi.

Rooseveltova in Hullova sožalnica

London, 13. dec. s. (Reuter). O priliki smrti angleškega veleposlanika v Washingtonu lorda Lothiana je poslal predsednik Roosevelt angleškemu kralju Juriju sožalno brzojavko, v kateri pravi med drugim, da ga je s pokojnikom vezalo staro 25letno prijateljstvo ter da je bila Lothianova zadnja misel gotova, da je treba vse storiti za ohranitev demokracije na svetu.

Washington, 13. dec. AA. (Reuter). Zunanji minister Cordell Hull je ob smrti lorda Lothiana poslal Churchillju naslednje brzojavno sožalje:

»Z veliko žalostjo sem izvedel novico o smrti lorda Lothiana. Želim Vam in prav tako angleški vladi sporočiti svoje iskreno sožalje. Moja domovina obenem z Anglijo obklojuje smrt tega izrednega državnika, ki je z rodoljubnim pogumom, modrostjo in požrtvovalnostjo stalno izkazoval največje usluge tako svoji domovini kakor tudi človeštvu.

Butler je naglasil, da je vlada Velike Britanije zmerca, pravi pravilno odzivi se vsakemu vabilu z mehiške strani, katerega namen bi bil proučiti vprašanje obnovitve diplomatskih odnosov med obema državama. Seveda pa bi moralo biti vsako tako povabilo zvezano tudi z jamstvom, da se bo na pravičen način urenil spor zaradi razlastitve posestnikov petrolejskih virov v Mehiki, ki jim je mehiška vlada brez vsake odškodnine odvzela petrolejske koncesije.

Gospodarski položaj Turčije

London, 13. dec. AA. (Reuter) Ankarski radio je prenašal govor, ki ga je imel predsednik turške vlade Saikam ob proslavi turškega gospodarskega tedna. V svojem govoru je predsednik turške vlade med drugim rekel:

»Borba med narodi je v svetu že zdavnaj prešla od navadne borbe na borbo, ki je odvisna od gospodarskega odpora. Gospodarska moč naše države obsega toliko razmerja, da lahko mirno čakamo konec vojne. Naš sedenji položaj je znatno boljši kakor pa je bil leta 1914 in sicer v industrijskem in kmetijskem oziru. Vključ nemornalnemu položaju so naše finančne zadeve urejene in se naši dohodki ne manjšajo. Mi bomo lahko dosegli vse tiste dohodke, ki smo si jih po proračunski oceni zamislili. Kmetijski proizvodnja tega leta je podobna proizvodnji iz zadnjih let, prav tako pa imamo vsega dovolj za slučaj nujne potrebe in imamo dovolj rezerv.

Italijanski podmornici zapustili Tanger

London, 13. dec. s. Reuter poroča iz Tangerja, da sta dve italijanski podmornici, ki sta se od začetka novembra nahajali v tamkajšnjem pristanišču v popravilu, zgodaj davi zapustili Tanger in odpluli.

Naši kraji in ljudje

Nova simfonična skladba Antona Lajovca

Na simfoničnem koncertu UJME bo 16. dec. v veliki uniojski dvorani praznovanje Lajovčevega najnovejšega orkestralnega opusa »Pesem jeseni«. Izvajal bo skladbo popolni orkester Ljubljanske filharmonije, dirigiral jo bo Dimitrij Zebre. Skladatelj Slavko Osterc nam je ob tej priliki poslal tale pogovor z našim vodilnim komponistom.

Ali se spominjaš, kdaj si končal svojo »Caprice«, ki jo že poznamo, koliko časa si potem počival ter kdaj si začel in končal »Pesem jeseni«?

Kdaj sem končal »Caprice«, se ne spominjam niti približno. Zamisel »Pesmi jeseni« pa sega nekaj let nazaj. Glavne melodije te nove skladbe sem nenapisane »nosil seboj« dolgo časa, dozorele so v letošnjih poletnih mesecih, nekako v politnicah. Tedaj sem jih napisal in instrumentaliziral. Mislim, da bo skladbo prva izvajala Glasbena Matica na enem svojih koncertov, pa sem — saj me razumeš — tudi sam radoveden nanjo — zato sem srečen, da jo bom slišal že v ponedeljek na simfoničnem koncertu UJME.

Nove vozne cene na tramvaju bodo uveljavljene z jutrišnjo nedeljo

Ljubljana, 13. decembra. Uprava ljubljanske električne cestne železnice je sklenila z nedeljo 15. t. m. uvesti nov cenik. Celotna proga je razdeljena na 19 delnih prog, ki so javnosti znane. Nova vozna cena znaša do 3 delnih prog 1.50 din, do 4 delnih prog 2.00 din, do 5 delnih prog 2.50 din (prej 2.00), do 6 delnih prog 3.00 din (prej 2.50), do 7 delnih prog 3.50 din (prej 3.00). Odpadla je torej najnižja tarifa 1 din na daljši brez postaja. Nadaljnji dve ceni nista povišani, pač pa ostale tri vsaka za 50 par. Vozna cena za otroke do višine 1.30 m znaša do 5 delnih prog 1.00 din, do 6 delnih prog 1.50 din. Otroci do 4. leta starosti, ki jih drže potniki v naročju, ne plačajo voznine in nočne takse. Doselej so se jutrnji vozni listki po 1 din izdajali do 7.45. Poslej stanje jutrnji vozni listki 1.50 din brez obzira na prestop in dolžino proge in se izdajajo do 7.15 ure. Do tega časa se izdajajo tudi povratni jutrnji vozni listki na vseh progah in je cena za obe smeri 3 din.

V predprodaji se prodajajo vozni listki v blokih po 25 komadov do treh delnih prog, to je po 1.50 din z 10% popustom. Dobivajo se pri sprevodnikih in pri blagajnah v Zg. šiški in na Bleiweisovi cesti. Važnejše so izpremembe ugodnosti pri mesečnih in drugih vozniških listkih za daljšo dobo. Za mesečne vozne listke znaša cena do 4 delnih prog 75 din (doslej 60), nad 4 delne proge 100 din (doslej 90), neomejeno za vse proge pa 150 din (doslej 120). Dijaški mesečni vozni listki se izdajajo po ceni 40 din za 4 vožnje dnevno za določeno progo po najkrajši poti od stanovanja vozni listki veljajo od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer samo ob delavnikih in se izdajajo tedensko ter veljajo: do 4 prog za 2 vožnji 8 din (doslej 6), za 4 vožnje 13 din (10), nad 4 delne proge za 2 vožnji 10.50 (8), za 4 vožnje pa 15 din (12). Nočne vožnje: po 21. uri doslej po 22. uri do zaključka prometa se plača poleg redne

Ali si imel pred očmi kako literarno snov?

Ne. »Pesem jeseni« ni programska glasba, ki bi hotela jesen slikati: v njej ni šumenja listja, ni ropotanja klopotev v vinogradih — sploh: onomatopoezije v njej ne boš dobil. Skladba je z glasbo izražen odmev čustev in razpoloženj »jeseni«, rekel bi: jeseni v življenju človeka. V tem pogledu bi jo lahko imenoval simfonično.

Povej mi o njej še kaj! Oblika je podobna sonatni. Uvod tvori nekoliko taktov v nežni dinamiki in prinese v širokih notah razpoloženje, ki ga stopnjuje glavni tema o tem, da se pojavi v celoti in bolj koncizno. Glavni tema slika otožnost, tragiko. Stranski tema prinese kontrast — zanosno lirčno melodijo. Oboje se ponovi v bujnejši instrumentaciji in s pristopanjem novih kontrapunktnih glasov. To bi bila nekako ekspozicija. Sledi ji izpeljava, kjer se oba domisleka izmenjavata. Dinamični višek skladbe je v repriji, ki je znova stopnjevana povrnitev obeh bistvenih tem. V kodu se vrne del izpeljave, kot daljna reminiscenca zavzeti poslednji lirčni tema v sferičnih zvokih visokih violon. Konec skladbe je uvodu podobna skupina, ki poudarja tragiko.

Koliko orkestra si zaposlil? Vsega. Brez klavirja, pač pa s harfo. Od tolkal sem vzel le timpane in triangel. Ali je v harmoničnem in melodičnem pogledu sorodna s »Caprice«?

Skladba je pretežno lirčna, glavni temo je »Larghetto«, ki se pa menjava z živahnimi. Zato bi dejal, da je bolj preprosta kot »Caprice«.

In razmerje med akordiko in polifonijo? V osnovi je vsak tema bolj homofon. pri repriji sem ga skušal poživeti s kontrapunkti (polifonijo).

Kako pa gledaš na slovensko orkestralno glasbo in njeno današnje stanje? Mene izvezi!

Zelo optimistično. Vsaka tička po svoje poje in veseli sem, da je takih tičk pri nas že precej.

P. S. Na tem mestu se v imenu UJME zahvaljujem Glasbeni Matici, ki nam je skladbo vključil nekaterim težavam, ki jih je bilo treba premostiti, dala na razpolago. S tem je ponovno dokazala, da svojo visoko misijo pravilno razumeva.

Slavko Osterc.

Galerija mojih znancev

Poslednji Mohikanez

(Nadučitelj Jakobu Zebretu)
V spominu mojem dolga je dvorana. Ob uri prosti hodim tja na zlate, da v njej ogledam razne si portrete — oblička gladka, čela razorana.

Precej oseb že vzela je Morana, poteze slik pa niso še načete. Vrstnike svoje, čvassi njih očete, našteval bi z večera vse do rana.

Vmes uren, vitek dedek. Rad mi pravi o sinu, snahi — tej Arabki pravi — o farni za govedo, za žrebeta.

»En zob imam. Ko ta še zapusti me, gospod, je konec moje zadnje zime.« zveni še glas mi Jakoba Zebreta.

Anton Debeljak

Živa kronika

Ob praznovanju Janka Stareta in njegove gospe v Kamniku

Danes praznuje v Kamniku davčni upravitelj v p. g. Janko Stare 70-letnico. njegova zvesta družica g. Pavla pa 50-letnico. Janko se je poročil z gđ. Pavlo Pirnerjevo iz Wolfsberga, ko ji je bilo komaj 14 let. Poroka je bila v Mariboru prav zaradi tega ob številni navzočnosti občinstva. V srečnem zakonu živita torej že 36 let. Njun sin Dušan pravkar dokončuje zdravniške študije v Zagrebu.

Vse važnejše dogodke iz javnega, kulturnega in političnega pa tudi zasebnega življenja ima Janko skozi dolga desetletja točno zabeležene, poleg tega ima tako svež spomin, da je živa kronika našega na-

roda in še posebej kamniškega okraja, odkoder je doma. Rodil se je v Dobu v Črnem grabnu, kjer je »krave pasel, borovnice nabiral in hlače trgal v normalke«. Poslali so ga na »visoke« šolo v Kamnik, kjer je kot »muce« stregel pri franciskanih. Že v Kamniku je počel slabše učence, zato je tudi v Ljubljani kot gimnazist inštruiral sinove premožnih družin. V počitnicah pa je v družbi dveh sošolcev prepotoval vso Kranjsko, del Štajerske in Hrvaške. Že sam popis teh potovanj je zanimivost zase. Ko so Nemci v Križankah postavili spomenik pesniku Anastaziju Grünu, je dijaštvo priredilo velike demonstracije. Vmes je bil tudi Janko Stare in je prejel zato tudi pet ur karcera. Izgubil je vse predprave, ki jih je kot najboljši študent do tedaj užival. Zato je prekinil študij in se podal v širni svet. Dva mesca je bil v Kostanjevici na sodniji, nato je odšel v Schwanberg ter vstopil kot novic v samostan pri očetih kapucinih. Tu se mu je kajpa prav dobro godilo, kljub temu pa je že spomlad iz samostana pobegnil in jo že primahal skozi Črni graben domov Jeseni je nadaljeval študije v Ljubljani, a ker se je v samostanu preveč razvabil, ni mogel več študirati. Od tedaj se kakor film razvija pred nami njegovo življenje. Bil je notarski uradnik v Kamniku, nato je odšel k huzarjem v Celovec in je že po enem letu kot račun. podčastnik služboval v Glandorfu in Volšpergu. Potem je šel k železnici in služil v Lesah kot aspirant. Ker mu tu ni ugajalo, se je vrnil k huzarjem v Celovec. Tu je spoznal svojo sedanjost, soprogo, ki je hodila tedaj v prvi razred ljudske šole. Spet je zapustil vojaški stan in pol leta vodil trgovino, ki je bila last žene soročnice. Odšel je v Maribor in vstopil v službo pri dragonicah. Kot tak je bil tudi v Gradcu, v Bosni pa spet v Mariboru in v Dunajskem Novem mestu. Odtod je odšel v Volšperk in kot praktikant nastopil službo pri davarji. Med prakso je spisal knjigo »Navodila za davčni izpit v nemškem

jeziku. Knjiga je služila dolgo vrsto let davčnim praktikantom kot izvrsten pripomoček in je bila v vsej bivši Avstriji edina uvaževana knjiga te vrste. Ko davar je služboval na Gornjem Štajerskem, kmalu pa je bil dodeljen davčnemu uradu v Krškem. Tu je med soustanovitelji Sokola in je pri prvih volitvah po splošni tajni in enaki volilni pravici tudi kandidiral v državni zbor kot »samostojen« kandidat. Po šestih letih je napredoval v višji čin in bil prestavljen v Velike Lašče, kjer si je kupil hišo in preživel svetovno vojno. Ženo sta se pridno udeleževala narodnega in narodnega življenja. Potem je bil dodeljen davčnemu uradu v Murski Soboti in bil tudi med soustanovitelji »Posojilnice«.

Zagrebska preiskava se nadaljuje

Zasliševanje Gjura Weissa in različnih prič

Zagreb, 13. decembra

Preiskava o skrivnostnem umoru Marije Weissove v Zagrebu je zdaj v najbolj dramatičnem razpletu. Kakor pravijo »Novosti«, so bile dognane razne podrobnosti, ki jih pa zaenkrat ni mogoče objaviti zgolj na ljubo ljudske radovednosti. Policija je kratko prepračala, da je pokojničin mož Gjuro Weiss doslej uspešno zavaljal preiskovalne organe na krivo pot. Kriminalisti zatore hočejo Gjuro Weissu dokazati, da je govoril različne neresnične trditve, kar da bo uspelo s pomočjo soočenja s pričami.

Ko je bilo nedvomno ugotovljeno, da Marija Weissova ni izvršila samomora, marveč da je bila zadavljena in nato obešana. Je bil njen mož prvi zaslišan. Bil je takrat močno zdvojen in pobit zaradi dogodka. Ko pa je policija zvedela, da je imel Gjuro Weiss svojo skrivno ljubezen in ga je glede tega zaslišala, je Gjuro Weiss užaljen odgovoril, da razen svoje žene ni imel nikogar in da se mu torej ne more ničesar takega vsiljevati. Trdil je, da je svojo ženo in otroka neizmerno ljubil in je odločno odbijal vsak sum v tem pogledu. Njegov na-

stop je bil tako prepričevalen, da je zagrebska kriminalna policija preložila preiskavo v tej smeri. Potem pa sta neki milekari iz Dobove in žena nekoga graditelja vedela povedati, da ima Gjuro Weiss nekakšno svakinjo. Tako sta imenovala ono ženo, ki je letos maja mesca bila v Weissovem stanovanju, medtem ko je bila Weissova žena Marija v Brodu. Slednji se je moral Gjuro Weiss vdati in priznati, da je imel neke zveze v Mariboru.

Takojšnja preiskava v tej smeri pa je pokazala, da je dotična žena prav skromna in da nikakor nima zveze z dogodkom v Zagrebu. Že samo dejstvo, da je bila po neljubem vpletena v preiskavo, pa jo je duševno močno strilo, saj se je bržko razočarala v človeka, kateremu je mnogo žrtvovala, med drugim tudi svojo družinsko srečo. Gjuro Weiss pač nasproti njej ni štedil ob ljubljani in ji je obrekel zlate gradove. Zagrebska policija se je brž prepričala o njeni nekrivdi. In medtem ko se je Mariborčanka za eno spoznanje bogatejša vrnila v Maribor, se preiskava v Zagrebu vneto nadaljuje proti Gjuro Weissu.

Posledice usodne povodnji

Milijonska škoda, 3000 hišic porušenih, mnogo bolnih

Zagreb, 13. decembra

Posledice katastrofalne poplave v Bosanskem Posavju so šele zdaj prav vidne. Voda se ni povsod odtekla in izseljeno prebivalstvo bo najbrž do pomladi ostalo v soseščini slavonskih vseh. Brez strehe in hrane je ostalo kakih 40 vasi. Voda je porušila 3.000 hišic, ki jih bo treba popolnoma obnoviti, da bodo spet sposobne za človeško bivališče. Že samo s tem je bila napravljena težka milijonska škoda, ki jo bosta natančneje ocenila posebna tehnična komisija in pomočni odbor iz Brčkega. Življenje prebivalstva, ki je ostalo v napol porušeni domovih, je ogroženo z več strani. Še huje kakor s krubom je z vodo, ker ni mogoče priti do sveže pitne vode. Ljudstvo pije umazano savsko vodo, v kateri plava poleg smetja in gnoja različna mrhovina. Kakor med prebivalstvom ki je ostalo na svojem mestu, je mnogo bolnih tudi med onimi, ki so se preselili v slavonske vasi. Zlasti je začela hirati deca. Kakih 20 odstotkov izseljenega prebivalstva boleha. Treba bo nujno urediti začasne bolnišnice po občinskih poslopih in šolah, da se tja spravijo vsaj najhujši bolniki. Občinski zdravniki imajo polne roke dela. Izdatna pomoč države in hrvaške banovine je nujno potrebna. Področje, ki ga je poplavlila reka Drina je mnogo manjše od onega, ki je v okviru banovine Hrvatske. Če je država odobrila za območje ob Drini milijon dinarjev za prvo pomoč, potem — pravijo v Zagrebu — je za poplavljenjo Bosanske Posavje potrebno dvakrat toliko.

Ker se je poplavna katastrofa v enem samem desetletju že dvakrat primerila, bo zdaj pač treba dokončno raziskati glavne vzroke povodnji. Znano je, da prihiti re-

ka Bosna s tolikim naletom v Savo, da je tisti del struge pri Bosanskem Samcu vedno močno zasut in se morajo ladje že ob normalnem stanju vode boriti s težavami. Zatrpnost struge pri Bosanskem Samcu je v veliki meri kriva, da na val vodo po vsakem daljšem deževju udara ob slabe nasipe na bosanski strani. Nujno potrebno je torej povišati bosanske nasipe vsaj za en meter. Predvsem pa je treba z bagerji razčistiti in poglobiti strugo pri Bosanskem Samcu in pri Brčkem Nadalje je treba nekoliko uravnati strugo, ki se zdaj vije v številnih ovinkih. Posebna strokovna komisija bo morala storiti vse, da se v bodočnosti prepreči nadaljnje katastrofe in da bodo desetletski prebivalstva Bosanske Posavje vendar že enkrat zaživel mirno življenje. Zemlja na Bosanskem Posavju je prvovrstna, zato trpi vsa država ogromno škodo, ko dopušča, da ji vodovje ob vsaki večji povodnji odnaša in uničuje plodni svet, narod pa tira v nesrečo.

»Jugoslavija ne bo udeležna v sedanjih vojni.« Pred nekaj dnevi je prišla v Sarajevo Marjana Burjević. Kmalu po njenem prihodu se je izvedelo, da prerokuje. Sprejela je tudi novinarje in se z njimi dolgo razgovarjala. Med drugim je povedala, da se bo sedanja vojna končala leta 1943. Leta 1941. bodo pomorili otroke. Leta 1942. bo rodovito, vendar bodo koblice po vsem svetu uničile pridelek. Po vojni bo prišlo do burnih dogodkov in velikih neredov v mnogih državah. Jugoslavija bo edina država, ki ji bo prihranjena burja sedanjih vojn in v njej ne bo prišlo do nikakih zapletov. Za Francijo pa pravi, da bo prihodnje leto tam velik potres.

VELEFILM IZ ROMANTICNE DOBE FRANCOSKE ZGODOVINE

Grbavi Vitez Lagarder

prirejen po popularnem romanu P. Fevala predstavlja pravo epopejo junaštva, največje ljubezni in drznih pustolovčin. — Lagarder: junak, plemeniti značaj, borec za pravico, zaščitnik zatiranih — krassen ljubimec in najboljši sabljač. Mnogi karakterni igralci! Eden najzanimivejših sploh! — V glavnih vlogah: Robert Vidalin, prvak francoske Komedije, Samson Fainsilber, Josseline Gocl.

KINO MATICA, tel. 22-41

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Kulturni pregled

Gradnikove »Zlate lestve« so izšle

Narodna tiskarna v Ljubljani je pravkar izdala krasno natiskano in okusno opremljeno pesniško zbirko Alojza Gradnika »Zlate lestve«. Okrog šestdeset novih pesmi je istevine v knjigo, katere izid lahko uvrstimo med slovenske literarne dogodke letošnjega leta — leta, ki je vzlic težki zamračeni obzori in nenehnim stiskam materialnega življenja eno rodovitnejših in pomenljivejših let. V tem času prihaja nova zbirka Alojza Gradnika kot pesniška poslanica, ki dviga vero v večno vrednote, v duha, v človeško dostojanstvo, v narod.

Zadnja Gradnikova pesniška zbirka »Večni studenci« je izšla v aprilu 1938 — na pragu današnjega prelomnega razdobja. Pesnikova duša, vsa blagoslovljena z zlahtno težo moške zrelosti, je v zagrebški samotni neugnanosti snavlala svoje življenjske privide in prilivala pesniško-fantazističnim podobam mladost zrele dobe, ko se jaz s svojimi sebičnimi valovanji pomirja v opoldanskem soncu stvarne, v objektivnosti naperjene duhovnosti.

Ta poldan Gradnikove poezije se podaljšuje; nič se ne napove večernih senc. V jasnosti in ostrini pesnikovega izraza se kažejo vse reči navidezno brezosebne; v resnici so tudi nove Gradnikove pesmi do dna prežete s pesnikovo močno osebnostjo. Karakteristične poteze te stvarjalne osebnosti so že nekaj časa znane in se od knjige »De profundis« dalje niso bistveno izpremenile. Toda v jasni in čisti kulmina-

ciji Gradnikove poezije, v zrelosti njegovega pesniškega izraza so vzlic vnanji neizpremenljivosti številne notranje poglobitve in ne le motivne, marveč tudi idejno-formalne novote. Predvsem kažejo »Zlate lestve« že omenjeno objektivizacijo Gradnikove poezije. Osebnostna nastojanja se umikajo pred pojavi in vprašanji, ki presegaajo osebni okvir. Tudi pred novo knjigo sme mo ponoviti besede, ki jih je pesnik izrekel v nekem intervjuu s pisecem teh vrstic: »Poslanstvo poezije, kakor sploh vsake druge umetnosti, vidim v tem, da vedno in na novo razodeva človeštvo to, kar je v človeku večno, kar ga loči od materialnih nujnosti njegovega življenja in kar ga spaja s sočlovekom, z naravo, z živalmi, z oblaki, z zvezdami, z vesoljstvom in z Bogom.«

To poslanstvo živi in utripa kakor srce v knjigi »Zlate lestve«. Naslov je posnet po pesmi, ki ji je pesnik namenil sklepno besedo v tej zbirki. Nevidne lestve so od veka spete od zemlje na oblake, k zvezdam, visoko nad življenjsko stvarnost. Samo izbrane duše smejo stopati po klirih teh lestev tja, kjer »...nič več ne ruši njih srč harmonije.« In pesnik pravi: »V tej zmedbi življenja, o duh moj, povedi me samo do vznjoži, do klina najnižje. Četudi ne morem v omamne višine, samo, da bom bliz, samo da zaslišim pojoča okrožja.« To hrepenenje po večnem, nadprostornem in načasovnem je eno največjih gibalnih sil Gradnikove poezije. Če hočemo ogledati življenje in svoje mesto v njem, se

moramo povzpeti vsaj na nekaj klizov višje na »zlate lestve«, ki vodijo v večnost.

To pa pesnika kajpak ne moti, nasprotno: to ga samo izpodbuja, da se v svojem smotovanju bavi z zemeljsko stvarnostjo, s človekom, z njegovimi strastmi in življenjskimi boji. Prav v »Zlatih lestvah« je zopet v tesni bližini zemeljske stvarnosti. Njegov lirčni izraz dobiva vedno bolj zgodoveno podobo, tako da nahajamo v novi zbirki mnoge pesmi, ki bi lahko veljale za nekatere balade, če je balada skrajšana in v obliki pesmi spisana tragedija. Koliko človeške tragike je zajeto v celo vrsto novih Gradnikovih pesmi, ki so zorele v težki zatohli, krvavi sapi naših dni!

Zbirka je razdeljena v pet delov. Prvi, z naslovom »Reka življenja«, vsebuje 22 pesmi večidel nadosebnega značaja. Mnogo je takih, ki bi jih imenovali baladne (na pr. Nezakonska mati, Timandra Alkibiada, Alkibiada Timandri, Zločina, Nočni goet, Vdova). Pesnik se v tem delu knjige vrača k nekaterim stalinim vprašanjem svoje lirike, ki jim je v eni prejšnjih zbirk dal tako značilno personifikacijo: Erot-Tanatos. Ljubezen in strast se tu srečujeta s smrtjo in mlajevstvom. Sonet »Konec« je izzveneva v resignacijo:

O vse je zdaj že mimo tebe šlo;
krvi valovi in vihar besede
in samo še tolažbe kaplje blede
ljo zdaj v rane, ki še bolijo peko.

O vedel sem, da vse nekaj bo prah,
da luč le kratke ure bo gorela
in moja pot še bolj bo osamela
in bolj ko prej me bo samote strah.

Drugi del zbirke obsega ciklus »Napisani za mescece«, kar spominja na podoben, a mnogo večji ciklus »Meseci« češkega pesnika K. Tomana. Tretjemu delu, ki sodi med najmočnejše v zbirki, je dal pesnik naslov »Nova Golgota«. Te štiri pesmi je že inspirirala sedanja vojna. Kakor srednjeveški »Dies irae« nam koralno pojo v dušo verz »Nove Golgote«:

Črni dež na zemljo lije, tje.
Črne ptice letajo po zraku.
Črne zvezde sijajo na nebu.

Vizuelno, v občutje črne barve, ki se kakor tok peklenske reke preliva skozi vso pesem, doživljamo grozo časa, ko: »kakor da ni vere več nobene, — ni zvestobe, ne ljubezni, ni pravice, — ni pravice več in ne postave, — ni device, ne poštene žene.« Apokaliptična vizija Krista, ki »črni dež mu trga drob in dlani, črne ptice gladajo mu

grudje, vstaja pred pesnikom, ki vidi, da pred Kristovim trpečim likom raja drhal okrog zlatega teleta in

V Satanu časti Boga očeta,
Um, Usodo, Silo, Sonce, Pana.

Čeprav izprosi Krist s svojim trpljenjem milost miru, ki zasije nad morišči in pogorščiki kakor v zadnji sliki Goyeovega strahotnega cikla »Los desastres de la guerra«, je vendar končni akord brezupen za nepopravljivo človeštvo:

Krist pa gleda, gleda s križa mlo.
Ve, da znotraj ni konec, ne zločina,
ve, da zanj je večna bolečina
in da vse, vse se bo ponovilo.

»Uspavanka med vojno« in »Mrtvi vojak v tujini vnašata v ta golgotski svet človeške tragike nekoliko rahlejših lirčnih tonov, dokler ne zavzame težki, dušo bita-joči verz »Kajna«, ki še vedno ubija svojo brata.

... V Afriki in Palestini,
na severu, jugu, na vzhodu, zahodu Evrope...

Z mrkim pogledom v brezno življenja, v temno dušo čudne bestije, ki se imenuje človek, odkriva pesnik najbrž nedvomno resnico, da bo Kajn do konca sveta moril Abela. »Kri bo tekla dalje in ves tvoj napor bo zaman«, vzklika Kajn svojemu bratu.

Iz teh zamračenih kjer smo naših dni se sproščamo šele tam, odkjer smo »blizu zemlje« in kjer pesnik v ritmu klasičnih pesnitev opeva jesenski večer v Medani, skromno, a blaženo življenje v domači hiši, ali ko pošlta sladko zvonenje »Medanskih zvoncev« in spremlja kolona Kumarja na oni svet, kjer lahko nemoteno trga grozdje nebeskih sladkosti. V dveh sonetih »Jesen na Doberdobu« vzbujajo rujevo grmi-

Iz Celja

Proračun mesta Celja za l. 1941-42.
Proračun mestne občine celjske in njenih podjetij za upravo leto 1941-42 bo od 16. do 20. decembra 20 t. m. ob uradnih urah pri računovodstvu mestnega poglavarstva razpoloženo prebivalstvu na vpogled. Vsak član mesta Celja in tudi vsaka oseba, ki plačuje neposredni davek od katerega koli prihoda v mestu Celju, ima pravico staviti v zgoraj navedenem roku k predložitvi proračuna svoje pripombe, ki jih je treba vlagati pri mestnem poglavarstvu v Celju.

Zglasitev mladeničev, rojenih l. 1921.
1922. in 1923. Mestno poglavarstvo v Celju poziva vse v celjski občini bivačije mladeniče, rojene v letih 1921. 1922 in 1923., ne glede na njihovo pristojnost (domovinstvo), da se zaradi vpisa v vojaško evidenco takoj zglasijo v vojaškem oddelku mestnega poglavarstva od 9. do 12. in sicer: mladeniči, ki niso prisiljeni v Celje, v sobi števil 18; mladeniči, rojeni l. 1921. in pristojni v Celju, v sobi števil 20. Prijavitelj se je treba najpozneje do 12. januarja.

Otvoritev razstave akva slikarja prof. Alberta Sirka bo jutri ob 11 v dvorani Mestne hranilnice. Uvodno besedo bo govoril umetnostni zgodovinar prof. dr. Franjo Sijaneč.

Celje bo počastilo Prešernov spomin.
Ob 140-letnici rojstva genia slovenskega naroda dr. Franceta Prešerna priredi društvo Celjski kulturni teden v četrtek 17. t. m. zvečer akademijo s predavanjem o pesniku, recitiranjem njegovih del in izvajanjem njegovih uglasbenih pesni za zbor in samospeve. Obenem bo tudi razstava Prešernovega dela. Podrobnosti bomo še sporočili.

Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo med jutri zdravnik dr. Drago Mušič na Cankarjevi cesti.

Svoji hčerki je odpravila plod Pred tričlanskim senatom okrogne sodišča v Celju sta se zagovarjali večeraj 41-letna posestnica Amalija Motohova iz Sopot pri Podčetrniku in njena 17-letna hčerka zaradi odprave telesnega plodu. Mati je namreč odpravila svoji hčerki plod. Mati je bila obsojena po § 172-II na 3 mesece zapora in izgubo častnih pravic za dobo 3 let, hčerka pa je bila izpuščena na preizkušnjo za dobo 1 leta.

Iz Maribora

Sresko načelstvo za Srez Maribor desnega poziva vse lastnike bencinskih kart, ki imajo svoja motorna vozila registrirana pri tem načelstvu, da se javijo do 17. t. m. s svojimi bencinskimi kartami pri občini ali na sresnem načelstvu soba števil 23/1 radi bencinskih kart za 1941.

Iz magistratne službe. V smislu sklepa na smotni tajni seji mariborskega mestnega sveta so napredovali v magistratni službi načelnik gradbenega urada inž. Josip Baran, načelnik socialno-političnega urada Anton Brancner, mestni pisarniški official Matija Trstenjak, mestni pisarniški official Franjo Pavka. Razen tega so se napredovali strojniki mestnega vodovoda Ernest Dabinger, mestni cestni mojster Franc Germ in šolski sluga Franc Leskovar.

Smrt vzgledne narodne žene. Včeraj zjutraj je umrla v Cvetlični ulici števil 27 vzorna narodna žena in plemenita mati gospe Karolina Kraljeva, vdova po poštnem uradniku. Doživela je lepo starost 73 let. Svoje štiri sinove je odgojila v pravih kristianem duhu. Smrt blage pokojnice, ki je odlikovala zlato srce, obkrojujejo vsi, ki so jo poznali, zlasti pa njeni sinovi prof. dr. Vladimir Kralj v Mariboru, dr. Joško v Pragi, Franjo, ravnatelj Blaskove tiskarne v Ljubljani in Ivan, kapetan v Zaječaru. Ohranimo vzorni materi in zavedni narodni ženi svetel spomin. Žalujemo svojem naši globoko sožalje.

Matična vest. Orkestralni odsek Glasbene Matice v Mariboru ima redno vajo v ponedeljek 16. t. m. ob 20. v občinskih prostorih. Udeležba vseh sodelujočih nujno potrebna!

Uspel baletni večer v gledališču.
Predsednijski sta nastopila v polno zasadenem gledališču odlična člana ljubljanskega opernega baleta Erna Moharjeva in mariborski rojak Boris Pilato. Ob mojstrskem spremljevalcu pianistu dr. Danila Švare sta očusno in učinkovito izvajala silovit baletni spored, s katerim sta izprizila svoje koreografske odlike in spretnosti. Oba sta bila deležna šopkov in toplega priznanja, zlasti Mariborčan Boris Pilato, ki se je od svojega zadnjega nastopa pred leti v tukajšnjem gledališču nenavadno izpopolnil.

Iz gledališke pisarne. Drevi premiera Verdijeve opere »Ples v maskah«. Gostuje gđc. V. Majdičeva v vlogi Amelije. Pred predstavo nagovor prof. Pugiha ob 40-letnici smrti slavnega skladatelja.

Blagim srečam. Siromak s Pobrežja, ki nima nobenega zaslužka, prosi blaga srca pred prazniki za pomoč. Darila v blagu in denarju se sprejemajo v naši upravi.

549 sezonskih delavcev se je vrnilo predsončnim iz Nemčije v domovino. Proti Murski Soboti je nadaljevalo vožnjo 65 sezonskih delavcev, proti Čakovcu 223, proti

Zagrebu pa 261. Med njimi je bilo precej Nemcev iz Bačke. Razlika v zaslužku je bila pri tem transportu mesečno 30 do 160 mark.

Flige in sardine so se na potu iz Dalmacije v Maribor pretvorile v kamenje. Po Mariboru kroži te dni zanimiva govorica o predčudnem Miklavžu Neki v Dalmaciji živi skrbna mamica E. Eterović, ki je hotela napraviti v Mariboru živčim svojem veselja za Miklavža in za 54. rojstni dan očeta roditi. Napislala pa je poseben tudi pismo, v katerem našteva točno vse dobrote, ki jih bo prinesel Miklavž iz Dalmacije v Maribor flige, sardine, čokolade, steklenica izborne pijače itd. Ko pa je došel dalmatinski Miklavž v Maribor, so bili nemalo presenečeni. Vse te dobrote so se na potu pretvorile v — kamenje. Druga ni bilo namreč v zaboju ničesar. Očividno je najbrže kakšen hudomušen parkelj med dolgo potjo iztaknil Miklavža in si privoščil njegovih dobrot, zaradi pravilne teže pa je za vsak primer obtežil pošiljko s kamenjem.

Gospodarstvo

Dviganje cen se je deloma ustavilo

Cene v trgovini na debelo so od lanskega novembra narasle za 57%, od lanskega avgusta pa za skoro 80%

Študijski oddelek Narodne banke objavlja indeksne številke o gibanju cen v trgovini na debelo za mesec november. Iz objavljenih števil je razvidno, da v zadnjih dveh mesecih dviganje cen ni zavzelo tako znaten obseg kakor v prejšnjih mesecih. Medtem ko se je v avgustu indeksi cen v trgovini na debelo povečali za skoro 13% in v septembru za 6,7%, je znanost dvig v oktobru 2,1%, po najnovejših podatkih pa v novembru 3,4%. Kakor je bilo v avgustu in v septembru naglo naraščanje indeksa cen posledica izredne podražitve žita, moramo nadaljnje naraščanje indeksa cen v naslednjih mesecih smatrati še vedno kot posledico te podražitve osnovnih življenjskih potrebščin, ki se ji morajo ostale cene več ali manj prilagoditi.

Kakor kaže indeksi cen za november se naraščanje cen poljskim pridelkom še vedno ni ustavilo. Indeks cen rastlinskih proizvodov je v novembru najbolj narasel, saj se je ponovno dvignil za 11,3 točke na 187,8 točke (1926 = 100). Indeks cen žive in živinskih proizvodov se je le ne bistveno povečal za 0,1 na 113,5 točke. Indeks cen industrijskih izdelkov je v novembru narasel za 3,1 točke (za 2,3%) na 124,2. Indeks cen mineralnih proizvodov pa se je v večjem obsegu dvignil, in sicer za 8,2 na 135,7 točke. Povišanje splošnega indeksa cen je v novembru povzročilo predvsem naraščanje cen rastlinskih in mineralnih proizvodov. Splošni indeks cen je od oktobra do novembra narasel na 4,5 točke ali za 3,4%, in sicer na 136,6 točke. Od srede lanskega leta je bilo splošno gibanje cen v trgovini na debelo naslednje: avgust 1939. 76,8 november 1939. 86,8 september 1939 76,8 december 1939. 90,9 oktober 1939. 80,1 januar 1940. 93,3

februar 1940.	94,9	julij 1940.	108,3
marc 1940.	98,5	avgust 1940.	121,2
april 1940.	102,4	sept. 1940.	129,4
maj 1940.	102,8	oktober 1940.	132,1
junij 1940.	105,8	nov. 1940.	136,6

Od lanskega novembra, ko je znanost splošni indeks cen v trgovini na debelo 86,8 točke, znaša celotno povečanje 49,6 točke ali 57,3%. Pri tem pa je treba upoštevati, da se je lani v novembru nivo cen že nekoliko dvignil. Primerjava z zadnjim mesecem pred izbruhom vojne, to je z avgustom, ko je znanost indeks cen v trgovini na debelo 76,8, in primerjava s predlanskim novembrom, ko je znanost indeks 76,7, nam pove, da se je nivo cen v trgovini na debelo od tedaj dvignil za 77,9 oziroma za 80%.

Navzlic temu, da so visoke cene žitu še precej potegnile za seboj cene ostalemu blagu, je dvig indeksa cen rastlinskih proizvodov še znatno večje, nego dvig ostalih indeksov, kakor nam to kaže naslednja primerjava:

	indeks cen	indeks cen	indeks cen	indeks cen
	živ. živil.	mineraln.	industrijsk.	proizv.
nov. 1939.	87,0	80,7	101,5	86,5
nov. 1940.	187,8	113,5	135,7	124,2

razlika +116% +41% +34% +50%

Omeniti je še gibanje indeksov cen glavnih izvoznih in uvoznih proizvodov. Indeks cen glavnih izvoznih proizvodov se je od oktobra do novembra povečal za 4,0 točke ali za 3% na 135,8 desetih točke indeks cen uvoznih proizvodov pa je narasel za 1,6 točke ali za 1,2% na 127,6. V primeri z lanskim novembrom so se cene izvoznega blaga po indeksu povečale za 60,2%, cene uvoznega blaga pa za 39,7%.

Prva objava indeksa življenjskih stroškov

Življenjski stroški so od lanskega avgusta narasli za 37%

Na tem mestu smo že ponovno v zvezi z našimi indeksi cen poudarili, kako je nujno potrebno, da prične študijski oddelek Narodne banke sestavljati tudi indeks cen življenjskih stroškov, ki je edino merilo, če hočemo v celoti presoditi obseg druginje, kakor se kaže v gospodarskem računu delavske rodine. Da zadosti tej nujni potrebi, je študijski oddelek Narodne banke pripravil vse potrebno za redno objavljanje indeksa cen življenjskih stroškov delavske rodine in je izračunal tak indeks tudi za zadnji dve leti, kar je važno, če hočemo imeti podlago za primerjavo.

Novi Indeks Narodne banke, ki ima namen pravilno prikazati vpliv druginje na življenjski standard delavske rodine, je izračunan sicer za razmere v Beogradu, vendar nam tudi v taki obliki lahko mnogo koristi pri presoji sprememb glede življenjskih stroškov. Novi Indeks Narodne banke, ki je izračunan na osnovi povprečnih življenjskih stroškov v letu 1937 (enako 100).

Za zadnja leta do letošnjega novembra nam daje novi indeks naslednjo sliko gibanja življenjskih stroškov delavske rodine v Beogradu:

mesec	prehrana	obleka, obutev	kurjava, razsv.	stanovanje	ostale potrebe	splošni indeks
1939.						
marc	115,0	105,0	114,4	100	103,4	109,5
junij	118,9	105,0	111,7	105	103,5	112,2
avg.	109,7	105,0	111,9	105	103,5	107,7
dec.	118,1	121,5	115,5	105	104,0	114,8
1940.						
marc	125,7	135,4	129,7	105	105,6	121,9
junij	143,9	145,2	141,3	105	109,5	133,5
sept.	144,9	151,0	141,7	105	110,5	135,0
okt.	153,2	152,5	153,1	105	113,3	140,4
nov.	164,1	163,5	153,6	105	113,3	147,5

V primeri z lanskim avgustom so bili letos v novembru življenjski stroški delavske rodine za 37% višji. Naraščanje indeksa je bilo zlasti močno v zadnjih mesecih, in sicer pod vplivom naglo rastočih cen kmetijskih proizvodov. Skoro polovica celotnega povečanja življenjskih stroškov od lanskega avgusta odpade na povečanje v drugi polovici letošnjega leta. Najbolj so se povečali izdatki za prehrano (pri izdatkih za rastlinske proizvode znaša povečanje

nje 75% in skoro v enaki meri za obleko in obutev.

Če ne bi bilo prepovedi povišanja najemnin in bi se izdatki za stanovanje povečali v enakem obsegu, kakor ostali izdatki, bi indeks cen življenjskih stroškov narasel od lanskega leta za 42%. Tudi ta indeks cen življenjskih stroškov nam potrjuje, da je izvir druginje in naraščanja življenjskih stroškov predvsem v znatnem povečanju cen kmetijskih proizvodov.

foscata pa se je v istem času podražil od 4320 na 15100 din za kg. Od decembra 1937 do oktobra t. l. je torej cena tega dvema zdraviloma narasla za 400 oziroma 500%.

List pripominja, da so se farmacevtske tvornice v Jugoslaviji, ki največ kupujejo teh proizvodov, že obrnile na kartelni urad z zahtevom da preizkusi upravičenost tako znatnega povišanja cen. Očitno pa ta korak ni imel nobenega uspeha, kajti 1. decembra sta tvornici povišali cene še za nadaljnjih 33%.

Opisjevi alkaloidi spadajo v vrsto najvažnejših zdravil in vendar se dopušta tako izredno povišanje cen, ki ima za posledico podražitev zdravil prirejenih s temi alkaloidi v lekarnah. Pisec članka smatra za potrebno, da se v času, ko se določajo maksimalne cene važnih življenjskih potrebščin, pregledajo tudi kalkulacije teh tvornic, kajti tako znatno povišanje cen ni v ničemer upravičeno. Gotovo se da utemeljevati s povečanimi produkcijskimi stroški, kajti opisjevi alkaloidi se izdelujejo iz opija, ki ga dobavlja Jugoslovanski zavod za izvoz opija v Beograd v okviru Prizadovolje akcije za odkup opija. Opij z 10% morfolina pa se je od junija letošnjega leta podražil le od 300 na 435 din za kg. Pri današnji cen opija stane torej 1 kg neizločenega morfolina okrog 4000 din, in bi bilo zanimivo videti kalkulacije, po kateri se dvigne cena opisjevih alkaloidov na 4 do 5-kratno višino. Pisec članka opozarja

ja, da tvornice po dobri ceni prodajo tudi postranske proizvode pri izločitvi morfolina, ki krijejo znaten del stroškov izločitve, ter na koncu poziva tvornice, naj predložijo svoje kalkulacije javnosti.

Stanje Narodne banke

V zadnji četrtini novembra se je naš obrok bankovcev zaradi ultima povečal, kakor smo že poročali, za 421 na 13.363 milijonov din. Najnovejši izkaz Narodne banke od 8. t. m. pa zaznamuje nadaljnje povečanje za 90 milijonov, tako da je 8. t. m. dosegel obrok bankovcev 13.453 milijonov (lani 9286). Obveznost na pokaz so se prav tako dvignile za 70 milijonov na 3134 milijonov (lani 1823).

Zlata podlaga se je ponovno v znatnem obsegu dvignila, in sicer za 264 na 2620,5 (lani 1988) milijona stabilizacijskih din v stvarni vrednosti 4193 milijonov din. Tudi devize izven podlage so narasle za 23,8 na 635 milijonov (lani 637). Menčna in lombardna posojila so narasla za 35,1 milijona din na 1862,5 milijona din (lan 2488,4). eskont bonov za narodno obrambo pa je narasel za nadaljnjih 30 na 6328 milijonov.

Glede na stvarno vrednost zlata podlage je znašalo 8. t. m. zlate krije oboka bankovcev in obveznosti na pokaz 25,27% (lani 28,63%).

Gospodarske vesti

Petrolej za industrijo. Ker je uprava državnih monopolov za sedaj dovolila porabo in prodajo petroleja zgolj za razsvetljavo, ne smejo politična oblastva I. stopnje dodeljevati petroleja za industrijske in podobne gospodarske namene. Zato naj vsa v poštev prihajajoča industrijska in podobna podjetja prijavijo najkasneje v 8 dneh pristojnim občinam, torej v Ljubljani mestnemu poglavarstvu, koiko petroleja potrebujejo na mesec. Hkrati ta podjetja opozarjamo, da bodo pri morebitni dodelitvi petroleja v industrijske namene upoštevana le ona podjetja, ki bodo te prijave poslale v 8 dneh.

Zavarovanje pomorskih prevozov. Finančni minister je izdal odlok, po katerem morajo vse jugoslovanske tvrdke, uvozne in izvozne, svoje pomorske transporte pri izvozu in uvozu in vse ostale stroške zavarovati pri zavarovalnicah, ki imajo dovoljenje za poslovanje v naši državi. Če gre prevoz blaga, ki je predmet transakcij na podlagi svobodnih deviz, morajo biti ti prevozi zavarovani v tuji svobodni valuti. Taka zavarovanja morajo naše zavarovalnice pozavarovati v isti svobodni valuti. Vplačane zavarovalne premije v svobodnih devizah smejo naše zavarovalnice držati tudi pri denarnih zavodih v inozemstvu, vendar le na računih, ki se glase na njihovo ime in s katerimi lahko disponira centrala dotične zavarovalnice v naši državi. Dobroimetja v tujih valutah na tekočih računih se smejo uporabiti samo za izplačila pozavarovalnih premij in škod.

Karte za petrolej v Zagrebu. Za oskrbo prebivalstva s petrolejem so v Zagrebu uvedli aprovizacijski sistem. Vsi potrošniki se morajo javiti posebnemu uradu pri mestnem poglavarstvu, kjer dobe karte za petrolej, s katerimi bodo lahko nabavili petrolej pri trgovcih. Drugačen način prodaje petroleja ne bo mogoč.

Omejitev potrošnje v Madžarski. Madžarska vlada je izdala nove ukrepe za štednjo v živili, zlasti v javnih lokalitih. Poleg dosedanjih treh brezmesnih dni bodo smeli v restavracijah in gostilnah nuditi samo omejeno število jedi, zlasti samo dve vrsti mesnih jedi. Obrok mesa ne sme biti težji od 150 gr s kostmi ali 120 gr brez kosti. En dan v tednu bo smeli v javnih lokalitih nuditi samo eno vrsto jedi, tri dni pa z omejenim jedilnim listom. Potrošnja kruha je omejena na 60 gr za obrok. V kratkem je pričakovati še novih omejitev. Zlasti bodo prepovedali izdelovanje belega peciva in bo tudi potrošnja makaronov in izdelkov iz moke omejena. Že sedaj ima enotni kruh primešan krompirjevo moko. V bodoče pa bo moral enotni kruh vsebovati 15% bele krompirjeve moke in 25% krompirjeve moke.

Mariborski mestni svet

Podpore za nezaposlene — Ustanovitev prehranjevalnega urada — Odgojeno odkritje kraljevega spomenika

Maribor, 13. decembra

Mariborski mestni svet je imel nocoj sejo pod vodstvom župana dr. Juvana, ki je najprej sporočil, da je ostal proračun za meščanske šole enak kakor lani, da pa je število učencev in učenk iz okolice letos na teh šolah spet naraslo. Na prošnjo stolne župnije, da bi mestna občina popravila na stoletničnem stoju stanovanje požarne čuvajke, je bilo sklenjeno, da se v ta namen, toda brez nadaljnjih obveznosti, prispeva 9000 din. V bodoče se bodo podpirali predvsem v mesto pristojni brezposelni, ostali pa le, kolikor bodo to pripuščala sredstva iz državnih in banovinskih prispevkov. Podpore se bodo dajale v obliki zaposlitve ali prehrane denarne podpore pa le v izjemnih primerih. Delavcem pri mestnih javnih delih so se povišali prejemki: samcem od 3 na 3,50, zakoncem od 3,50 na 4, kvalificiranim samcem od 3,50 na 4,50 in kvalificiranim zakoncem od 4 na 5 din na uru.

Tudi v Mariboru se ustanovi mestni občinski urad za preskrbo prebivalstva. Občina je sicer že nakupila življenjskih potrebščin za približno 3 milijone din, vendar bo moral urad za preskrbo prebivalstva bolj sistematično reševati probleme, ki bodo nastale glede na prehrano in oskrbo meščanov z ostalimi potrebščinami. Vodstvo urada je bilo poverjeno županu ter svetnikom Sabotju, Petjanu in Weissu. K vodstvu urada se pritegnejo še zastopniki združništva, trgovcev, industrijcev in konzumentov. Pravilnik o poslovanju bo moral odobriti banska uprava.

Predlog, da pošlje mestna občina oskodbene prispevek v Bitolju prispevek v znesku 10.000 din, je bil sprejet s splošnim odobravanjem ter sta prišli ob tej priliki do izraza solidarnost in simpatija severne do južne meje.

Posebej so razpravljali tudi o ureditvi Trga svobode. Prišli so do zaključka, da kraljevega spomenika ne bo mogoče odkriti na Vidov dan marčev še 6 septembra prihodnjega leta. Tre Svobode bo reguliran Mestna občina bo za to prispevala 180.000 din, če pa bo to prema-

Trgovina z delnicami v bančini Hrvaški. V zvezi z omejitvami pri prodaji gospodarskih podjetij na Hrvaškem je hrvaški ban ob koncu oktobra prečislal, da se sme prenos (prodaja) delnic vršiti samo s posebnim odobrenjem banske oblasti. Od tedaj so na zagrebški borzi prenehale notirati delnice vseh onih podjetij, ki imajo svoj sedež na področju banovine Hrvatske. Ker pa tako stanje ne more biti trajno, razmišljajo sedaj pri banski oblasti v Zagrebu, da zopet dovoli vsaj v omejenem obsegu trgovanje z delnicami. Predvideno je, da bodo delnice posameznih družb razdeljene v dve skupini. V prvi skupini bi bile one delnice, ki predstavljajo večino v podjetju. Te delnice se tudi v bodoče ne bodo smele odjuniti brez prehodnega dovoljenja oblasti. V drugo skupino pa bi prišle one delnice, ki ne spadajo k skupini večinskih delnic in katerih prenos zaradi majhnega števila ne more izvesti bistvenih sprememb v lastništvu. Prodaja teh delnic, ki so v posesti majhnih delničarjev, naj bi se v bodoče dovolila brez posebne odobritve.

Berze

13. decembra

Na beograjski borzi so se bolgarski klirski čeki okrenili ter so bili začetni od 55,20 Grški boni na notranjo nespremenjeni 41,65 — 42,35.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za Vojno škodo pri čvrsti tendenci povpraševanje po 450 v Beogradu po 452). Zaključkov ni bilo.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 174,57 — 177,77. New York 4425 — 4485. Cuh 1028,64 — 1038,64. Tečaji na svojem trgu: London 215,90 — 219,10. New York 548 — 562. Curih 1271,10 — 1281,10. Privatni klirirg: Berlin 1772 — 1792.

Curih. Beograd 10. Pariz 8,75. London 16,20. New York 431. Bruselj 69,25. Milan 21,70. Madrid 40. Amsterdam 229,50. Berlin 172,50. Stockholm 102,75. Oslo 9,59. København 83,50. Sofia 4,3750. Lisab 17,24. Budimpešta 85. Atene 3,00. Carigrad 3,3750. Bukarešta 2,15.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 450 den., 4% agrarne 58 den., 4% sev. agrarne 51,50 den., 6% bguške 78 d n., 6% dalm. agrarne 75 den., 6% šumske 71 den., 7% invest. 100 d n., 7% stabiliz. 95 den., 7% Seligman 103 den., 7% Blair 96,50 den., 8% Blair 104 den.; delnice: Narodna banka 6500 den., PAB 198 den., Trboveljska 375 — 385.

Beograd. Vojna škoda 452 den., 4% agrarne 58 den., 4% sev. agrar e 53 den., (53). 6% begluške 79,50 den., 6% d m. agrarne 75 — 75,75. 7% Seligman 103 den., 7% Blair 97 den., 8% Blair 104,50 den., Narodna banka 6550 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 13. dec. Začetni tečaji: pšenica: za maj 85,875, za julij 84,175, za dec. 89,25; kornuza: za maj 60,125, za julij 60,375, za dec. 60,50.

+ Winnipeg, 13. dec. Začetni tečaji: pšenica: za maj 78, za julij 79,75.

+ Novosaška blagovna borza (13. t. m.) tendenca nespremenjena. Pšenica: za pšenico velja okupne cene po uredbi. Oves: baški, sremski 325 — 327,50. Ječmen: baški in sremski 367,50 — 370. Moka: franko mlin v dunavski ban: krušna moka 358. Otrubi: franko mlin brez skupnega davka in vreč 180. Fižol: baški in sremski beli brez vreč 447,50 — 452,50.

Objave

Zimske počitnice v zvezi s smuškim tečajem. Higijenski zavod (Državna šolska poliklinika) priredi za božične praznike 11 dnevno zimsko letovanje za osnovno in srednješolsko mladino do 16. leta v svojem počitniškem domu na Rakitni. Pojavila daje pisarna oddelka za zdravstveno zaščito učencev v Ljubljani, Askerčeva cesta, telefon 44-75. Prijave do 16. t. m.

Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani bo imelo XVII. redni letni občini zbor v torek 17. t. m. ob 17. v križnični prostorih Narodnega muzeja v Ljubljani (vhod z Bleiweisove ceste). Člani in prijatelji društva vabljani!

Filozofsko društvo priredi danes ob 18. predavanje v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi. Predaval bo g. dr. Stanko Gogala o temi: Logika mišljenja in logika čustvovanja. Vabljani!

JNAD Jugoslavija. Danes ob 20. šahovski brzoturnir. Kdor ima šah, naj ga priinese s seboj.

Ljudska univerza v Kranju o-ozna na zanimivo predavanje z bar nimi

Največji teleskop na svetu

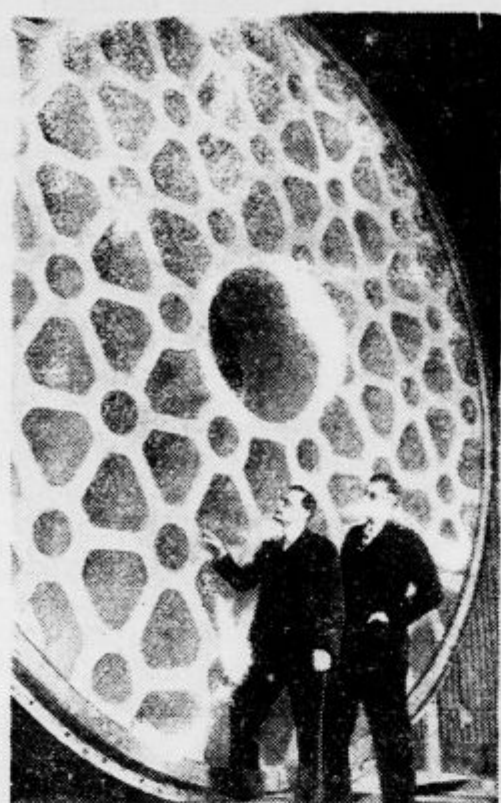
Tehnična senzacija, obenem pa začetek nove dobe za zvezdoslovje

Na gori Palomar, 70 km severno od kalifornijskega mesta San Diego so te dni dovršili postavljanje doslej največjega teleskopa na zemlji. Orjak sedaj že obratuje. Tehnični čudeži si sijo v naših časih tako hitro, da nam pogostoma

ostaja komaj nekaj časa, da bi se jim čudili, kakor se spodobi. Največji teleskop na svetu v obratu pa pomeni še nekaj več nego golo tehnično senzacija, pomeni morda začetek nove dobe za zvezdoslovje. Prvi pogledi v orjaško zrcalo bodo morda odkrili skrivnosti, ki so jih učenjaki reševali brez uspeha že stoletja, vsekakor pa bo človeško oko pogledalo

v globine vesoljnosti, kamor z dosedanjimi pripravami ni prodrl. Da so novi teleskop postavili baš na 1850 m visoki Palomar, je v zvezi z neko meteorološko posebnostjo. Na vrhu te gore imajo nič manj nego 300 popolnoma jasnih dni in noči, od začetka maja do konca novembra ne pade niti kapljica dežja. Boljše točke za zvezdarno si ne moremo misliti. Teleskop, ki ima zrcalo s

premerom petih metrov, bo ostal menda za dolgo časa ne samo največji, temveč tudi najbolj zmogljivi instrument te vrste. Do naših dni tako velikih steklenih plošč ni bilo mogoče viliti in brusiti. Treba je bilo večletnih labora-

Zrcalo največjega teleskopa

torijskih poskusov, preizkusiti so morali nič manj nego 1500 različnih vrst stekla. Preden so našli najprimernejšo sestavo.

Navzlic temu prvo vlitje 1. 1934. v newyorških Corningovih delavnicah ni uspelo. Šele pozimi 1. 1935. se je to posrečilo. Treba je bilo popolnoma

novih načinov in priprav, da so stekleno maso shladili z električnimi kurilnimi napravami s 1500 stopinj na sobno temperaturo. Potem so zrcalo brusili v posebnem laboratoriju v Pasadeni, ki so ga zgradili nalašč zanj in ki je bil toplotno popolnoma izoliran od svoje okolice. Brušenje je moralo biti tako natančno, da se niso smeli zmotiti niti za 1/41.000 milimetra.

Novi teleskop bo moral opraviti različne naloge, za katere dosednji teleskopi niso zadostovali. Ena glavnih njegovih nalog bo ta, da

pregleda zvezde v Rimski cesti,

da dožene sestavo bližnjih spiralnih meglic in prouči tudi meglenice, ki jih doslej ni bilo mogoče opaziti. V njegovem zrcalu bodo stalnice žarele 300.000-krat močnejše, nego jih je videti s prostim očesom. Zvezde prvega reda bodo mogli opazovati le s primerno zaslonitvijo. Oči astronomov bodo gledale v daljavo 400

milijonov svetlobnih let. Tako pričakuje ves znanstveni, a tudi ostali svet z napetostjo čudežev, ki jih bo razkrival palomarski orjak.

Pristaniško mesto Southampton

ki so ga nemški bombniki močno poškodovali

Popravljanje telefonskega omrežja

Dva vojaka italijanske vojske popravljata telefonske zveze na vzhodnoafriškem bojišču

Dvojčka v presledku 18 dni

Kakor poroča japonski medicinski tisk, je neka žena v mestu Vakajami južno od Osake pred nekaj časa rodila zdravega otroka moškega spola. Porodne bolečine pa so se ustavile samo za kratko in so se potem na novo pojavile. Zdravnik je ugotovil, da je pričakovati drugega otroka. Ker zavoljo poročniškega stanja niso mogli misliti na operacijo, je bilo treba čakati. Drugi otrok se je rodil celih 18 dni pozneje. Bil je spet zdrav deček. Mrti se je od tega tekega poroda presenetljivo hitro popravila.

Razstava zasebnih zbiralec

V New Yorku je »Društvo zasebnih zbiralec«, ki šteje 20.000 članov v Ameriki, na Aljaški, v Indiji in Avstraliji, priredila razstavo originalnih zbirk. Občinstvo se med drugim zanima zlasti za mično skupino drobnih lutk, ki predstavljajo različne prizore in so izdelane iz koruznih zrn, orehov, palmovih listov, plutovine in raznih semen. Veliko pozornost zbuja tudi majhne diorame pravičnih pokrajin, hiš in mest iz same volne in sukanca. Tudi zbirke spominkov na vse predsednike Zedinjenih držav občinstvu zelo uga.

Jezik, ki ne pozna besede vojna

Je ljudstvo, ki prave vojne nikoli ni poznalo. Najboljši dokaz je to, da v njegovem jeziku ni izraza za vojno. Eskimi so to ljudstvo. Morda je zemljepisna lega njihovih dežel vzrok, da niso sosedje nikoli čutili poželenja do njih, morda pa tudi podnebje, ki hladi pač sproti vse vroče nagone.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da smejo zdraviti židovski zdravniki bolnike arijskega porekla v Rumuniji samo še do konca letošnjega decembra; da je kupila Nemčija v Bolgariji za tri milijarde levov tobaka; da bodo prihodnje leto zasejali v Ameriki velike površine zemlje s koruzo; da se je trem italijanskim ribiškim ladjam posrečilo priti iz Nove Fundlandije skozi Atlantski ocean v neko francosko pristanišče; da bodo v Parizu zgradili veliko krožno cesto okoli mesta. S tem bodo dobili nezaupeni delo in zaslužek; da je železniška zveza preko St. Gotharda pretrgana zaradi silnih snežnih zameotov; da potrebuje Finska od Amerike pomoč v zrnju, zdravilih, obleki in obutvi; da organizira italijanska športna zveza tekmovalne v Cortini d' Ampezzo; da je započela princesa Luiza v Stockholmu akcijo za zbiranje knjig za vojne ujetnike; da japonska vlada resno proučuje načrt za raciniranje živeža; da je bivši španski kralj Alfonz odpotoval v Italijo, kjer bo preživel božične praznike v rodbinskem krogu; da so Grki v Atenah vse umetnine poskrili v podzemski zaklonišča; da bo predsednik avstralske vlade Menzies odpotoval v London; da izdeluje Anglija železniške lokomotive in vagona za Turčijo; da je v Londonu odprtih samo še 500 šol; da se na švedskem širi epidemija koz; da izdaja italijansko vojaško poveljstvo na albanskem bojišču za vojake poseben časopis z imenom »Radiofronte«; da je železniška zveza med Turčijo in Evropo zaradi velikih poplav v Trakiji prekinjena.

ANEKDOTA

V neki družbi je neka dama zavzela stališče proti kajenju in njuhanju ter je navzočega Talleyranda pozvala, naj bi z državno avtoriteto obe škodljivi strasti iztrebil.

»Prav rad, gospa,« je odgovoril Talleyrand. »Tudi po mojem mnenju sta kajenje in njuhanje škodljivi strasti in ju bomo rad iztrebili, če mi navedete dve čednosti, ki bi z njiju uvedbo državna blagajna dobila letno vsaj 120 milijonov!«

VSAM DAN ENA

»To je bila sonata od Beethovna.«
»Da — svoje čase...«
(»Söndagsnisse Strix«)

General Ugo Cavallero

naslednik maršala Badoglio in novi šef italijanskega generalnega štaba

Na grškem pohodu

Vojaki nosijo poleg orožja in streliva še odeje in seno za mezge

Posebni poročevalci agencije United Press pri grški vojski, ki prodira v Albanijo, piše, da prenašajo grški vojaki poleg orožja in streliva še odeje ter tovore sena za mezge. Pred mrazom se ščitijo na ta način, da si zavijajo obraze.

Oskrba grške vojske ni baš najboljša. Lahko so srečni, če dobe en pravi obed na dan. Ta obed sestoji večinoma iz črnega kruha, riža, olja in kozjega sira. Imoviti Grki so svoje luksuzne avtomobile darovali armadi in zato je na fronti v prevoznih kolonah pogostoma videti elegantne limuzine. Prevažajo bodisi moše, bodisi strelivo ali živila. Ženski skoraj nobenih videti.

Med Korčo in fronto je videti tu in tam kakšno staro ženo v širokih hlačah, mlada dekleta in žene pa se skrivajo v vaseh. V vaških kavarnah ob fronti poslušajo vojaki poročila radia v grščini. Veselijo se

vesti o svojih lastnih bojih. Neki general je dejal poročevalcu: »Vojaki mislijo, da je vse novo, kar prihaja na fronto, kakor rokavice in druge stvari, iz Anglije. Lahki tanki in več letal bi nam bili seveda ljubši.«

Vojna v Vzhodni Afriki

Maršal Rodolfo Graziani, poveljnik italijanske vojske

General Wavel, komandant oboroženih sil Vel. Britanije

Druga Siegfriedova črta

Nov obrambni zid Nemčije na zapadu

Kakor poroča nemški tisk, je Nemčija po štirimesečnem neprestanem delu zgradila »drugo Siegfriedovo črto« ali »drugi zapadni obrambni zid«, to je verigo utrdb in težkih baterij na celinski obali nasproti Angliji. Dela so že malone dokončana, ostalo bo samo še nekaj delavcev, da izvedejo zadnja dela na mogočnih baterijskih položajih.

Nova nemška obrambna črta se razlikuje od prve črte bistveno v tem, da ni defenzivnega, temveč ofenzivnega značaja. Poleg topniških baterij na obrežnih

slipinah so uredili močan pas protiletalskih baterij, ki naj težke topove in celino sploh branijo pred angleškimi bombniki. V notranjosti so letališča, od koder se bodo dvigala izvidniška letala, da bi baterije opazovale na gibanje sovražnih ladij in jih informirale o položaju v britskih pristaniščih.

Ta dela so Nemci začeli takoj, čim so podpisali premirje s Francozi. Deset tisoč delavcev so do zadnjih dni delali noč in dan, dokler niso svoje naloge v glavnem končali.

Obleka iz morske trave

Novost za tekstilno industrijo

Kakor poročajo iz Londona, so britski znanstveniki po dolgotrajnih poskusih uresničili nov izum, ki bo verjetno revolucioniral svetovno tekstilno industrijo. Po tem novem izumu je mogoče morsko travo predelovati v tekstilno surovino, iz katere

bodo izdelovali razno pleteno in tkano blago visoke kakovosti. Posebno primerno bo novo blago za izdelovanje spodnjega perila a tudi nogavic. To blago vsebuje 20 do 30 odstotkov kisline, a ne reagira na alkalne snovi. Razen tega ni vnetljivo. Poskusi so trajali dve leti, preden so dovedli do uspeha.

V zvezi s tem poročajo, da se najboljša morska trava dobiva na Hebridih, od koder izvažajo letno okrog 400.000 ton te surovine. Te količine so doslej zadostovale za potrebe Velike Britanije, odslej pa bodo pridobivali še dosti večje količine. Po novem izumu postane Velika Britanija skoraj neodvisna od uvoza tekstilnega blaga.

MAL' POLOŽI DAR DOMU NA OLTAR!

Hulbert Footner:

12

IZGINULI RADŽA

Kriminalni roman

Vse je kazalo, da spada k odvečnim prostorom, ki jih nihče ne uporablja. Kasneje se mu je zdelo, da je sluga zaprl vrata in počakal na hodniku. Telefon je stal na stojalu med oknom. Ko je iztegnil roko, da bi vzel slušalo, je dobil od zadaj strahovit udarec po glavi. Kaj se je potem zgodilo, ni več vedel. Tudi napadalec ni videl.

Ko se je Luke Imbrie spet zavedel, je ležal na tleh, ki so bila obložena s pločami. Gležnje je imel zvezane, roke na hrbtu takisto. usta zalepljena z obližem. Povsem tako. kakor delajo ameriški gangsterji, je Luke trpko pomislil. Glava ga je neznanost bolela in le s težavo je zbral svoje misli. Vse okrog njega je bilo tako tiho, da je slišal šume vlemesta, ki se nikoli ne umiri.

S prvi je utipal mozaični vzorec, ki je bil vtisnjen v tlak. Najbrže so ga bili zavlekli v kopalnico, ki je ležala zraven spalnice s telefonom. Hotel je zavpiti, toda z zalepljenim ustom se je izvil samo zamočkel jek. Takoj so se odprla vrata zraven njega in glas s tujim prizvokom je tiho dejal:

»Kar tiho bodite, če ne, vas udarim še enkrat, da se spet onesvestite. Ako ostanete mirni, se vam ne bo nič zgodilo.«

Luke je sklenil mirovati. Saj ni bilo upanja, da bi ga skozi debelo zidovje hotela Conradi-Windmere kdo slišal. Koraki so se smeti oddalili, trda možja izšla vrata odprla. V sosednjem prostoru so se ljudje šepetaje pogovarjali. Bilo jih je torej več.

Luke je bil skrajno ogrožen. Drznost teh tui ev je presežala vse meje. Vkljub varnostnim ukrepom tajne službe policije in hotela so se ga upeli bobiti v hotelu Conradi-Windmere in ki bi ga bil »konec« vendarle imel za eno izmed najvarnejših bivališč na vsem svetu. Luke se ni bal zase nobe ne nadaljne nevarnosti. Zločinci so vedno me rili na radžo. Koliko časa je bilo neki minilo? Kaj so bili storili z Ramonoma? Luke je kar gorol od nestrpnosti, da bi se rešil, a za zdaj si ni mogel pomagati.

Onrežno se je prevažal in uspešno mu je, da se je zrinil nekoliko v stran, tako da je imel nekoliko več razgleda v sosednji prostor. Zastor na oknih so bili povsem zadržani in v sobi je bilo temna kakor v rogu. Od časa do časa je tem kdo začepetal; najbrže sta dva sedela za mizo. Med saboj sta imela steklenko. Luke je slišal rahlo goltanje, ko jo je eden nenehalno v ustih, nato pa britajen trk, ko se je steklo dotaknilo mize plošč.

Eden izmed dvojčec je bil nekako bolj odprl stol in prišel v kopalnico. Bravozvočno je stopil čez Luka v tem utipal nogo in natočil krogar vode. Skozi okno je padel blede svet. Luke je ugotovil, da nosi tujec hlače evropskega kroja. To-

rej ni bil nobeden izmed indijskih slug. Mož se je vrnil k tovarišu.

Luke se je porušljivo in neslišno lotil naloge, da si zrahlja vezi na zapetih Precej časa je minilo in moža v sosednji sobi sta nehala šepetati. Po glasovih, ki jih je ujel Luke, je spoznal, da je bil eden legel na posteljo. Drugi je bil takisto vstal iz mize.

Pozneje je drug odšel iz sobe in tiho zaprl vrata za seboj. Čez minuto se je vrnil. Prižgal si je cigareto, stopil v kopalnico, pogl dal na Luka, ga lahko dregnil z nogo in se nato spustil na eno koleno, da preišče njegove vezi. Luke je vlekel zapetosti vsak sebi, da bi se zdele vrvi kr pkeje zadrgnjene. Mož je bil tudi očitno zadovolj. N. T. č. konec cigarete je zakrival z roko, da mu ne bi svit osvetlil obraza.

Spet je minilo nekaj časa. Luke ni mogel ugotoviti, kolko je bilo. V tišni je slišal tktakanje svoje žepne ure. Zdelo se mu je, da postaja šum prometa v mestu močnejši. Ako se v tem ni motil, je moralo biti jutro blizu. Tisti, ki je ležal na postelji, je bil očitno vstal in stopil k tovarišu v zadnji konec sobe, ki ga Luke ni mogel pregledati. Zdal je že nekaj ur potrpelivo obdeloval svoje vezi in uspešno mu je bilo, da jih je nekoliko zrahljal vendar na je bil še daleč od tega, da bi se povsem znebil.

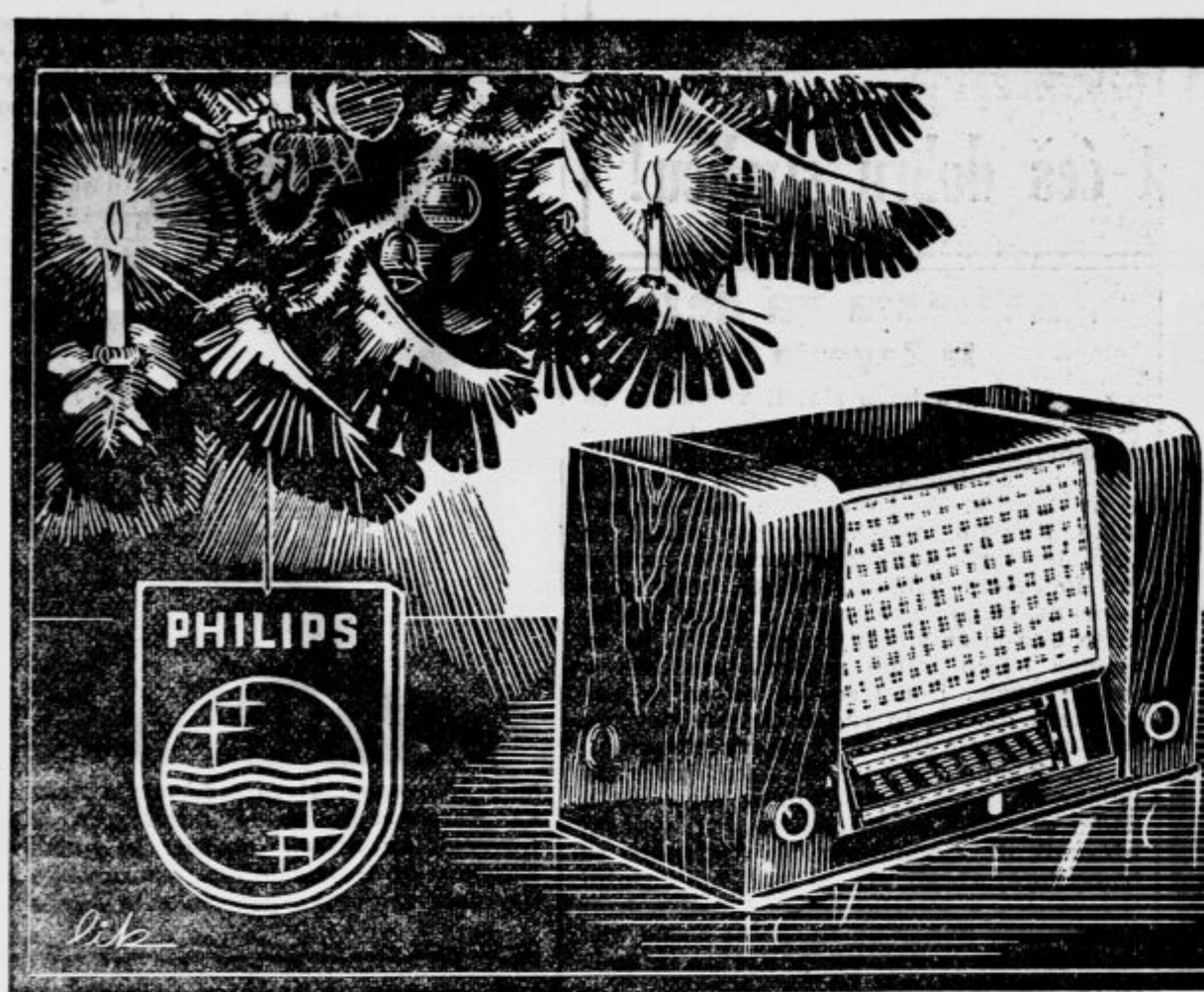
M. h. m. je Luke spoznal, da se res dan. V spalnici je bilo še tema kakor prej, toda okno v kopalnici je vidno postajalo svetlejš. Dvojček v sosednjem prostoru že nekaj časa ni več slišal. Po mnogih naporih se je splazil toliko naprej, da je

mogel pogledati skozi vrata. Ko se je svetloba še malce ojačala, je videl, da je bila spalnica prazna. Neznanka sta bila pobrala šila in kopita, ne da bi ju bil slišal.

Zdal je jel razgrajati, kolikor je le mogel; stokal je in butal z glavo v zid. Toda nič se ni zgodilo. Počasi se je zavalil do podstavka med oknom v spalnici, da bi podrl telefon. Ko pa je prišel do njega, se je premislil. Vsega mesta nikakor ni smel spraviti v poplah. Vsa dežela bi se razburila, ko bi se to razvedelo. Nazadnje je vendarle toliko zrahljal vezi, da je bil malone prost. Bolje je bilo, da najprej sam ugotovi, kaj se je zgodilo.

Ker zdaj ni bilo več treba previdnosti, se mu je čez nekaj časa posrečilo, da je potegnil en palec izpod vrvi. Vse ostalo je bilo lahko. Med tem se je bilo povsem zdanilo. Najprej je pogledal na uro. Kazala je četrt na sedem. Sirgal si je obliž z ust in si razvezal gležnje. Potem je odgnal zastore in videl, da mu ležita plašč in klobuk na postelji. Tej skrbiljivi obzirnosti zločincev se je srdito namuznil.

Hitro si je umil obraz in spravil obleko v red, kolikor je bilo mogoče. V klobuku in plašču mu ni bilo več poznati, kaj je doživel. Obraz je bil res da še blede, a to ni nič čudnega pri mladem človeku, ki stopa ob šestih zjutraj ro ulici. Zapuslil je prostor in pregledal vse sobe vzdolž hodnika. Nobena vrata niso bila zaklenjena in vse sobe je našel prazne. Vse postelje so bile nedotaknjene. Hotelski uslužbenci se niso bili pričeli s svojim delom in pospravljanjem. Bile je ležale tako, kakor so bili Indijci pustili.

SREČNE PRAZNIKE

noleg

PHILIPS RADIO

BELEZKE

Granitni steber Jugoslavije

V Baru so zelo slovesno proslavili god »srbskega primasa«, barskega katoliškega nadškofa dr. Nikolaja Dobrečiča. Proslave so se udeležili predstavniki oblasti, vojske in vseh nacionalnih društev med njimi tudi Sokola. Na proslavi je imel nadškof Dobrečič daljši govor, v katerem je dejal med drugim: »V teh burnih časih, ko divja vse okoli nas vojna vihra, prosimo Boga, da bi očuval nas in našo državo tudi v bodoče pred prelivanjem krvi in strahotami vojne. Mi verujemo v Boga in zaupamo v našo s slavo ovencano vojsko, ki bedi nad svobodo in neodvisnost naše države. V mejah naše skupne domovine so danes Srbi, Hrvati in Slovenci povezani bolj med seboj kakor kdajkoli doslej. Vsi skupaj predstavljajo danes granitni steber, ki čuva in brani naš osvobodeni in zedinjeni narod pred vsemi sovražniki.«

Glasilo dr. Mačka proti komunističnim hujskačem

»Hrvatski dnevnik« tolmači v uvodniku ugodnosti, ki jih je prinesel sporazum Hrvatov. Med drugim izjavlja:

»Treba je samo pomisliti, kaj bi bilo danes z nami Hrvati, če ne bi imeli uprave naše banovine v rokah hrvatski narodni ljudje in če ne bi ti sodočevali v osrednji vladi. Ni moglo dovolj podčrtati, kolike nebreče bi nas lahko zalede, če ne bi v pravem času sklenili sporazuma od 28. avgusta lanskega leta. Med Hrvati je še vedno nekaj posameznikov, ki zabavljajo proti politiki dr. Mačka in proti banovini Hrvatski. Ti ljudje skušajo rovariti v organizacijah stranke proti njenemu vodstvu, med štirimi stenami pa se ponašajo, da so komunisti. Stvarno pa so navadni anarhisti, ki dosledno rušijo vsak red in vsako disciplino. Teh ljudi je razmeroma malo, v primorskih mestih in na otokih, kjer poskušajo izbrabiti organizacije HSS za svojo propagando.«

»Ti prikriti komunistični agitatorji se dobro zavedajo težav, s katerimi se mora boriti hrvatsko narodno vodstvo. Dosledno pa jih prikrivajo in se na vsi moč trudijo črniti in blafati vodstvo stranke. Pozabljajo pa, da je zasluga ravno tega vodstva, da lahko danes delavci svobodno kriče proti režimu dočim so morali za časa diktature molče tavati v procesijah po cestah. Kdor je le malo pravičen, ta mora priznati, da se nikdar ni toliko računalo s potrebami delavstva, kakor računajo danes z njimi v banovini Hrvatski. Delavci in nameščenci v banovini Hrvatski imajo danes dosti boljše delovne pogoje kakor v ostalih delih države. Zaradi tega se mora boriti tudi banka oblast z velikimi težavami, ker ni nobena skrivnost, da beži industrija iz banovine Hrvatske ravno zaradi teh ugodnosti za delavstvo in nameščence.«

»Hrvatski narod — nadaljuje glavno glasilo dr. Mačka — ostra obsolva rovarjenje dela hrvatskih dijakov. (Misljeni so pri tem očitno frankovski izredniki na zagrebški univerzi. On, ur.) Narod misli, da so naše oblasti premehke proti tem mladenčim. Vsekakor je nastopil trenutek za likvidacijo dijaških izrednikov, ki napadajo svoje tovariše samo zato, ker nadaljujejo politiko svojih očetov. Časi so taki, da je treba vsakega poklicati na odgovornost, kdor sabotira narodne interese.«

Čolški nabiralni dan med našimi Nemci

»Deutsches Volksblatt« poroča da je bila te dni nabiralni dan za nemško solstvo med Nemci na Hrvatskem ter v drinski in vrbski banovini. Člani Kulturbunda bodo ta dan čislali vse nemške družine v teh treh banovinah in jih poprosili za prispevek v čolški fond nemške narodne skupine v Jugoslaviji.

Obenem poziva »Deutsches Volksblatt« vse živnozdravne nemškega pokolenja, da se udeležijo ustanovnega obnega zbornice strokovne organizacije nemških veterinarjev v Jugoslaviji. Organizacija bo delovala v okviru Kulturbunda.

Sočni odmev štrigovske borbe

»Hrvatski dnevnik« beleži, da je bila te dni pred sodiščem v Murski Soboti razprava proti kaplanu Juriju Miklavčiču iz Štrigove. Baje je bil obtožen, da jebral mašo za pripojitev Štrigove k Hrvatski. Državno tožilstvo je videlo v tem prestopku po čl. 5 zakona o zaščiti države za motivacijo, da je izbral cerkev za strankarske namene in širil plemenito mržnjo. Sodišče se spoznalo kaplana Miklavčiča za krivega in ga obsodilo na 60 din denarne kazni pogojno za dve leti.

Borbenost Jugorasa

»Jugoslovenski radnik« osrednje glasilo Jugorasa, objavlja ideološki uvodnik o

postanku te organizacije. Uvodnik pravi med drugim:

»Jugorasa« je dete večne borbe, je pa tudi dete gigantskih sil, ki delujejo v socialnih trenjih in vrenjih. Iz ogromne kovačnice ljudskega duha se krešejo iskre na vse strani. Nacionalni in socialni upokojenci, ki so pobegnili iz borbe, kakor tudi oportunisti in kompromisarji ne morejo biti člani, niti prijatelji Jugorasa. Ko bomo letos potegnili bilanco svojih borb z materijo, jo bomo gledali z očmi odraslih kirurgov. Za plašljivce, ki radi trepetajo, imamo jugoraso samo en nasvet: izginito čim dalje izpred naših oči. Jugorasa ceni samo tiste vrednosti, ki so skovane v ognju velikih napetosti.«

Konfederacija sredozejskih narodov

Nemški listi so te dni objavili v obširnem izveščanju predavanje, ki ga je imel direktor livornskega lista »Il Telegrafo« Giovanni Ansaldo o »Italijanski borbi proti Angliji«. Po zgodovinskem preletu italijansko-angelskih odnosov iz katerega je izhajal nujen zaključek o neizbežnosti konflikta med obema veseli ma je Ansaldo med drugim glasil: »Italijanska polozaja v Sredozemju delal: »Italijansko gospodarstvo v Sredozemju je povsem priročno delstvo. Konfederacija sredozejskih narodov pa bo k njeni rezultati te vojne Italija se razen tega boji za neoviran dotok k ceterum ki v sedaj zaprta Suez in Gibraltar Nad liniji Italijanskega vojevanja da je odstranitev one anglo-francoske svetovne ureditve, ki ima svoje korenine v puritanizmu in ki je našla svoj najvišji izraz v plutokratizmu in izražanju narodov in zemeljskih dobrin.«

Pod tem naslovom objavila »Frankfurter Zeitung« poročilo iz Stockholma, ki opisuje sedanji mednarodni položaj Švedske. Pomenimo med drugim:

»Švedska je danes razen Portugalske najmanj od vojne prizadeta evropska država. Mora sicer prenašati razne gospodarske posledice vojne, vendar pa na njenem obzorju niti ni oblikov, niti se ona ne vriva v preobrazbo Evrope drugače kakor z obnavljanjem in z motrenjem iz daljave. Država živi kakor ob ajeasnem jutru, ko pogledaš z nezaupanjem v nebo in se ne veš, ali bo dan prinesel dež ali sonce.«

Švedska ima danes pet sosedov. Dve sosedni državi sta zasedeni p nemških četah. Druge države, ki bi vzdolž Vzhodnega morja še moge veljati za švedske sode, so med letom izginele kot samostojne države. Odnosaji s Finsko so tradicionalno dobri. Praktično mora Švedska od sledj računati samo še z dvema sosedoma: z Nemčijo in Rusijo. Neosrednih nevarnosti ja njeno nevtralnost pa s teh dveh strani trenutno ni.«

Rumunija v novi Evropi

»Lavoro Fascista« posveča svoji uvodnik prošle sobote otistopu Rumunije k politiki osi in pravi med drugim:

Vojaske zmare držav osi v Evropi in v Afriki, na morju v zraku in na k nem zapovedujejo vsakemu narodu da pozumno pogleda v bodočnost ter računa s tem, da bo nova Evropa po zmagovitvi vojni postavljena na novo noma nove osnove Nova Evropa bo Evropa tota itarini držav Samo na ta način se da Evropi zasnovati mir in nova ureditev bo ponetija osvoboditve narodov izidov komarsonskih sil ki se opirajo samo na zlato Ravnovesje ki sta ga usta ovila Pariz in London ni moglo biti trajne veljave ker se je naslanjalo na velika pota in na židovstvo. Mračni narodi ki so nabiteli rešili ta problem pri sebi bodo dali mir Evropi. Prvi narod ki se je lotil tega problema je bila Italija za njo je o-š-š-a Nemčija če vstejemo se Španijo gro Rumunijo priznanje in čast da se to četrta pridružila osi. Legionarska Rumunija je v svoji notranjosti zmagovito zaključila boj proti sovražnikom fašizma in narodnega socializma. Zdi se nahaaj v skupni borbi proti nasprotnikom osi in bo nedvomno znaa izpolniti svojo dolžnost.«

Pomanjkanje v Španiji

Nemški novinar Hans Decke opisuje v vodilnem hitlerjevskem glasilu »Völkischer Beobachter« razmere v Španiji, ki jih označuje za dosti težke. Med drugim beremo v njegovem zanimivem članku:

»Dan za dnem stoje ob 6. zjutraj ke vrste otrok in žena pred trgovinami, mlekarjami, pekarnjami in mesnicami. Za živla so izdane sicer karte, vendar je razpoložljiva količina tako majhna, da jih dobi le, kdor prej pride v lokal žene in otroci hudo prezebajo ker manjka žimske obleke. Dve tretjini špancev hodita še vedno v letnih oblekah, čeprav je padla temperatura v Madridu in Kastiliji parkrat že da-

leč pod ničlo. Ljudje v čakajočih procesijah živahno razpravljajo o dnevnih vprašanjih, cepetajo z nogami in opetajo z rokami, da poživijo krvotok. Vsi so srečni, če po nekaj urah čakanja dobe svoj skromno odmerjeni del olja, mesa, kruha ali mleka, ker se le prečesto zgodi, da jim zapre mesar ali pek pred nosom lokal in naznani, da je svojo zalogo za dotični dan že razprodal.

Na trgu je dovolj samo krompirja, ker je bila letina letos prilično dobra. Od časa do časa je mogoče kupiti tudi fižol in lečo. Rib je še dovolj na razpolago, manjka pa masti. Najtežje občutijo španci pomanjkanje kruha. Španci so znani prijatelji kruha in ga poje povprečno vsak španec v normalnih časih pol kg na dan. Sedaj je dolenih na glav 150 gr kruha. So pa dnevi, ko niti teh 150 gramov ni mogoče kupiti. Vlada poskuša pomagati s koruznim kruhom, na katerega pa se španci ne morejo privaditi. Belo pecivo in španski beli kruh, ki sta tako slovela, sta danes neznan pojem. Letošnja žetev pšenice je bila v Španiji izredno slaba. Na tisoče kmetov je, ki so pridelali pšenice komaj za seme.«

SOKOL

Težkoče pri delu sokolstva v Ameriki so precej večje kakor pri nas. Iz ameriških sokolskih listov posnemamo, da dela mnogo preglavic zlasti ogromna oddaljenost posameznih sokolskih edinic od župnih in zveznega središča. Celo češko sokolstvo, ki je najštevilnejše, obec mora samo zaradi stikov med društvi vzdrževati dva potujoča vadiatelja, ki opravita leto za leto ogromno pot in izredno veliko delo. Druga težkoča je ta da mladina čeških in ostalih slovanskih priseljencev ne obvlada več dobro svoje materinske. Zato se trudijo vsa društva, da bi priučila mladino materinemu jeziku, ker je samo od tega odvisno enakomerno in uspešno strokovno delo. Požrtvovalnost vseh činiteljev je nadvse velika. Neprestano se prirejajo vadiateljski tečajji, zleti in izleti, samo da se ohrani narod skupaj; starejši bratje radi žrtvujejo iz svojih sredstev velike vsote za organizacijo, da si lahko vzdržuje potujoče vadiatelje in svoje liste.

SPORT

Sportni klubi in sportna publika Vsi imajo dolžnosti in pravice, toča vsak bi moral bolj izpolnjevati dolžnosti

Kadarkoli smo morali tu ali tam poročati o nesportnih dogodkih na igriščih — žal je bilo teh primerov v zadnjem, času mnogo preveč in nekaj tudi zelo kričečih med njimi — vselej smo med prizadeti pri takih prizorih na sportnih terenih omenjali tudi sportno publiko. Občinstvo, ona množica mladih in starih, ki prihaja gledat sportne tekme, je namreč za obstoj vsakega sportnega kluba življenjskega pomena. Če tekme namesto sporta prinašajo surovosti, če morajo gledalci namesto igre na igrišču gledati dejanske napade igralcev med seboj ali igralcev na sodnike in včasih tudi na gledalce, potem je razumljivo, da nekaj teh gledalcev — po pravici bi morali biti vsi do slehernega takšni — v bodoče ne bo več prišlo na prireditve takega kluba. Če se sport potem še dalje razvija v tej žalostni smeri je seveda neizogibno, da bo slej ali prej ostal takšen klub brez občinstva in v zvezi s tem tudi brez moralne in izdatne gnotne podpore.

Vse to so naša društva že poskušala in nič nismo povedali novega, če smo danes spet enkrat načeli to poglavje. Na misel klubov in publike nas je spravil članek, ki smo ga te dni čitali v enem velikih nemških dnevnikov, ki prav tako obravnava vprašanje medsebojne odvisnosti društva in gledalcev in v katerem so med drugim naslednje ugotovitve, ki veljajo mutatis mutandis prav tako tudi za naše skromne domače razmere, za naše majhne klube in klubice in za naše »množice« sportnega občinstva.

»Društva in gledalci so odvisni drug od drugega. Samo malo sportnih društev lahko iz prispevkov svojega članstva vzdržuje svoje sportne obrate. Pri tem mu pomaga gledalec, ki prihaja nedeljo za nedeljo na igrišče in prinaša nekaj prispevkov, da se lahko vzdržuje sportno igrišče z napravami, da lahko moštva potujejo na gostovanja drugam in da se lahko — kar je sploh najbolj važno — vzgaja dober naraščati, ki sicer ne prinaša dohodkov, je pa za obstoj vsakega sportnega kluba najboljša garancija. Velika sportna društva imajo razen tega razne sekcije, katerih prireditve med gledalci ne vzbujajo posebnega zanimanja in se zato ne morejo vzdrževati z lastnimi sredstvi. V takšnih primerih se klub oprime svoje najbolj privlačne panoge, recimo nogometa ali plavanja ali drsanja — in iz dohodkov te panoge morajo živeti tudi ostale klubove sekcije. Pri onih najbolj privlačnih prireditvah pa ima potem glavno besedo blagajnik ki pobira vstopnino od gledalcev: čim več jih je, tem bolj je zadovoljen in tem manj ima klub skrbi, kako bo gospodaril in živel v bodoče.

Zaradi vsega tega je torej dolžnost vsakega društva, da svojim gledalcem ali jemalcem nudi čim več dobrega. Često se dogaja, da društva napovedujejo prireditve z udeležbo najbolj znanih tekmovalcev, ko pa pride publika na igrišče, izve šele, da so bili skoraj vsi »kanoni« zadržani in nastopi nato za silo skrpna druga ali tretja garnitura. Seveda ni čudno, če gledalci takrat ne prikrivajo svojega razočaranja, posebno še, če izvedo, da so prireditelji že davno vedeli za vse to, pa so kljub temu vabili ljudi s pretirano reklamo. Društva morajo dalje skrbeti, da se vsaka prireditve začne točno ob napovedanem času, da je na prostoru dovolj resnih rediteljev, da moštva nastopijo v brezhibni opremljeni, da je prostor pripravljen po vseh predpisih in da je občinstvu na razpolago dovolj blagajni, tako da se mu ni treba gnesti in previrati pred vhodi.

To so dolžnosti društev, nič manjše pa niso dolžnosti gledalcev. Kdor kupi vstopnico za sportno prireditev, s tem še ni pridobil pravice, da sme na sportnem prostoru razgrajati in kričati. Saj igralci slednje niso ljudje, ki jih je naročil za svojo zabavo. Vsi se trudijo, da pokažejo najboljši in — če jim to sem in tja ne uspe — nima gledalec niti oddale pravice, da bi se vznemirjal. Vzkliki kakor n. pr.: Za svoj denar hočemo nekaj videti, so na amaterskih prireditvah, pri katerih tekmovalci za svoje nastope niso plačani, skrajno neumestni. Igralci so se prostovoljno oddali za sodelovanje na sportnem terenu in so prevzeli to obveznost samo nasproti svojem klubu. Ni potreba posebej poudarjati, da morajo gledalci paziti tudi na vse sportne naprave prireditelja.

V ostalem pa velja načelo, naj bodo dolžnosti obeh strani — klubov in publike — večje kakor pravice. Kajti samo tako lahko uspeva ideja telesne vzgoje!

V nekaj vrstah

Kaj je novega

pri nogometaših?

Iz zadnjega »Službenega vestnika« SNZ posnemamo sklep upravnega odbora s seje dne 10. t. m. o naslednjem.

»Vzame se na znanje sporočilo SK Kranja, da ne bo nastopil v prvenstveni tekmi Mars - Kranj dne 15. t. m. Tehničnemu odboru se naroča, da tekmo verificira s 3 : 0 za SK Mars. V smislu točke 26. propozicij za prvenstveno tekmovalce se SK Kranj za prepuštev tekme kaznuje z globo 500 din. plačljivo v roku 8 dni pod pretjno suspenzo. Po točki 28. istih propozicij se poziva SK ranj, da v roku 8 dni pod pretjno suspenzo nakáže blagajni SNZ pavšal 200 din.

Predmet glede prvenstvene tekme Ljubljana - Kranj na dan 8. t. m. (to je one zadnje ligaške tekme v Ljubljani, ki je bila po 34 minutah prvega polčasa po stanju 3 : 0 v korist Ljubljane prekinjena, ker so igralci Kranja s protipravilnim zavlačevanjem onemogočili nadaljnjo igro — dostavili mi) se odstopa v referat tajništva I.«

Iz gornjih dveh sklepov izhaja, da za nedeljo določena ponovna ligaška tekma med Marsom in Kranjem ne bo odigrana, temveč jo je treba s 3 : 0 par forfait knjižiti Marsu v dobro. Glede tekme pretekle nedelje je treba še počakati na odločitev, vendar jo za enkrat lahko vzamemo s 3 : 0 v račune v korist Ljubljane. Praktično vzeto je po teh sklepih tekmovalci v slovenski ligi za sezono 1940/41 popolnoma zaključeno. Čeprav samo za zeleno mizo. Prvenstvena tabela kaže dokončno naslednjo sliko:

Ljubljana	14	10	2	2	55:21	22
Zelezničar	14	8	4	2	30:14	20
Amater	14	8	1	5	37:30	17
Mars	14	6	2	6	37:27	14
Bratstvo	14	6	2	6	30:38	14
Kranj	14	7	1	6	25:30	13
Maribor	14	4	2	8	38:39	10
Olimp	14	1	0	13	11:64	2

V Beogradu so imeli pedsinočnim v Krstanovičevem bazenu plavalno prireditev, na kateri sta pred razprodano hišo startala razen številnih juniorjev tudi znana plavalca Žižek in Balla med damami pa je nastopila tudi naša orvakinja Draguša Finčeva iz Ljubljane. Žižek in Balla sta plavalca v posebni točki na 200 m prosto in je Žižek zmagal brez posebnih te-

žav v odličnem času 2:17.6, ki je boljši od jugoslovenskega rekorda. Tudi Balla je dosegel prav dobro znamko 2:21.3. Finčeva je startala skupno z Bjeličevom iz Boba — ta klub je prireditev organiziral — in je po hudi borbi prišla na 100 m hrbtno prva na cilj s časom 1:38.3. Na 50 m prosto je imela čas 34.8 — brez prave konkurence.

Prvi sneg so letošnjo sezono po izredni agilnosti izbrali namesto naših Gorenjcev ali Stajercerjev — Hrvati. Kakor napovedujejo, bo Haškova smučarska sekcija že jutri priredila prvo tekmovalno v smuku in sicer na Sljemenu. Prireditve ima seveda samo propagandni značaj, pri vsem tem pa bo vendarle za leto obržala — prvenstvo med vsemi.

Pred sporazumom med slovenskimi kolesarji

Preteklo nedeljo so se v Celju sestali delegati slovenskih kolesarskih klubov, da bi v svojih vrstah razčistili trenja, ki so nastala v zvezi z ustanovitvijo druge vrhovne zveze za kolesarstvo v Beogradu, pri kateri so sodelovali tudi delegati SKZ. Danes smo prejeli o sklepih te plenarne seje v Celju oficijelno obvestilo v obliki kratke spomenice, ki ugotavlja naslednje:

»Delegati slovenskih kolesarskih klubov, zbrani na plenarni seji v Celju dne 8. t. m. so izdali naslednjo spomenico.

1. ugotovljeno je, da je likvidiran spor med upravnim odborom Slovenske kolesarske zveze in nekaterimi klubi s tem, da prizadeti klubi takoj sporočijo upravnemu odboru SKZ vse okoliščnosti, ki so dovele do nepotrebnega spora,

2. upravni odbor SKZ bo na podlagi predloženega gradiva napravil zaključek in o tem poročal na rednem obnem zboru.

3. da se takoj obvesti koturaški savez kraljevine Jugoslavije v Zagrebu, da SKZ glede na novo ustanovljeni biciklistični savez kraljevine Jugoslavije v Beogradu dne 10. XI. t. l. izstopa iz članstva koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije v Zagrebu.

Podnisa.

Kakor posnemamo po »Politiki«, so bili na predlog ministra za telesno vzgojo te dni odlikovani številni udeleženci in dirkači kolesarske dirke okrog Srbije. Med odlikovanimi so tudi naslednji oziroj rojaki: Rudolf Vospernik, podpredsednik SKZ, Ivan Otrin, tajnik SKZ ter dirkača Janez Pernelj in Franc Gartner. Vsi odlikovanci so prejeli red sv. Save V. stopnje.

Prvi zlet slovenskih smučarjev v Celju

Slovenska zimskosportna zveza na Jese-nicah priredi v dnevih 24., 25. in 26. januarja 1941 v Celju prvi zlet vseh slovenskih smučarjev. Ta zlet bo ena največjih smučarskih prireditev, kar jih je bilo doslej pri nas. Prihodnje dni bo v Celju sestanek vseh zainteresiranih organizacij. Na sestanku bo določen spored zletnih dni. Za ta prvi zlet je bilo izbrano Celje kot zemljepisno središče Slovenije, da bo tako omogočena udeležba tekmovalcev in zimskih sportnikov iz vseh krajev naše domovine.

STZ (Štuzbeno) Drvi ob 19. seja odbora v prostorih SK Mladike na Kodeljevem Udeležba obvezna.

Upravni odbor SK Ilirije obvešča svoje članstvo, da se bo pričel občni zbor v torek dne 17. t. m. ob 20. in ne, kakor je bilo prvotno objavljeno, ob 20.30. Opozorjamo vse aktivno članstvo, da se mu bo delilo tiskano letno poročilo na obnem zboru samem, dočim bo ustanovnim in rednim članom poročilo dostavljeno. Na obnem zboru bodo imeli glasovalno pravico le oni člani, ki so že, odn. bodo do torka 17. t. m. opoldne poravnali članarino za leto 1940. Glavni tajnik.

DKSK Edinstvo iz Ljubljane ima III. redni občni zbor drevi ob 20. v prostorih gostilne pri »Franciju« na Celovski cesti 111 z običajnim dnevnim redom. Vabljeni vsi člani in prijatelji kolesarskega sporta. Odbor.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 64 z dne 13. t. m. objavljajo med drugim članke: Nedeljsko srečanje med Concordijo in BSK je ponovna borba za prestiž zagrebskega in beogradskega nogometa. — Gradjanski in Ferencvaros v Budimpešti. — Ilse in Erik Pausin bosta februarja gostovala v Jugoslaviji. — Haškovo hokejsko moštvo se pripravlja za nastope v prvenstvu. — Otožna nedelja slovenskega nogometa. — Sporazum slovenskih kolesarjev. — Kako so se imeli madžarski tuniorji v Splitu. — Španci so zamažali čakali madžarske nogometaše. — Dve mnenji o enajstmetrovki. — Ild Vmes je še več drugih zanimivih sestavkov in raznega drobja iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

„Nije svaki ključ za svaku ključanicu“

Po ovom znaku

prepoznat ćeš dobru sijalicu!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stopino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo
službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi
in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—

Kam pa kam?

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Pri Poljsaku

vsako soboto, nedeljo in
praznik vesel družabni
večer. Jutra prvo vrsta
jazz godba. Izvrtne do-
mače kolone. Čmartin-
ska 22. 33124-18

Pri Putrihu

danes in jutri zabava s
plesom. Vsi vabljeni.
33130-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Več agilnih

agentov
v sporazumu z obrtno
oblastjo sprejemajo za
posredovanje študentske
v posredovanju nepre-
mišnih in verzičnih za-
valutami in hranilnimi
knjižicami. Takojšnji
nastop. Verziranje v zem-
ljski knjižnici, samozave-
sten nastop in primerna
izobrazba, ter poznavanje
ednoličnega delovanja in
v teh strokah imajo
prednost. Ponudbe z
opisom dosedanjega živ-
ljenja in zahtevno plače
na oči, odd. Jutra pod
»Informacijski«
33117-1

Kupim

vsaka beseda 50 par, da-
vek 3 din, za šifro ali
dajanje naslova 5 din.
najmanjši znesek 17 din

Manufakturni

z večletno prakso, agi-
len, pošten, vešč nem-
ščine, orodje vae od-
služi, dober prodajalec.
Išče namestitve za takoj
vsled likvidacije trdke.
Z la referencami. Verzi-
ran tudi galanterije in
konfektije. Ponudbe pod
»Manufakturni« na oči,
odd. Jutra. 33038-2

Gospodična

z malo imenitno in tra-
sola išče službo v pisar-
ni ali kot blaginjske
Nastop takoj ali po
pogovoru. Ponudbe na
oči, odd. Jutra pod
»Marilja«. 33138-2

Trgovski

poslovođa
mešane stroke, povsem
želi premeniti službo s
1. februarja 1941. Ce-
njenje ponudbe na pod-
Jutra Maribor pod
»Kavcija na vknjižbo«
33104-2

Kapital

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Posojilo

deljeno na 1000 in
varčevalnem Ugodni po-
godi Vloge obrestuje-
mo 5 odstotkov. Vsi var-
čevalci brezplačno zava-
rovani. Zadruga »Moj
Dome«, Ljubljana, Dvora-
čkova 6. Ištemo pover-
jenike. 196

Več stotisoč din

vižem v kako rentabil-
no podjetje kakršneko-
li stroje. Financiram
tudi kake dobre zamisli
za posvem novotvorna
podjetja ali zastopstva.
Ponudbe z navedbo stro-
ke ali opisom na oči, odd. Jutra
pod »Goto-
vina takoj«. 33067-16

Jakec Skok in Skakec

Rok Poskoki dveh navihancev
v treh poglavjih.

Obrt

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Prazen atelje ali

manzardno sobo
s strogo separiranim
vhodom, iščem za takoj.
Ponudbe na oči, odd. Jutra
pod »Centere«. 33135-23a

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Vloge

Kmetijske hranilne
in posojilne doma kup-
im. Ponudbe na oči,
odd. Jutra pod »Dom-
oči«. 33143-16

Zavoroval

bi se za 50.000 za slučaj
smrti, doživlja na 20
let. Starost 45 let. Oče
njen, z enim otrokom.
Ponudbe pod »Letna
premljaja« na oči, odd.
Jutra. 33139-16

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Peč na žaganje

in železna peč (gaspas-
peč) napreda. Naslov v
vseh odd. Jutra. 33093-6

Prodaj

2 elegantne sani za
konjsko vprego in 1 di-
ro z peresi na gumi ko-
lesa. Ogleda se Slomsko-
va 6. 33132-6

Lokali

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Gostilna

z inventarjem, za pro-
metni in priljubljeni iz-
letni točki in neposredni
bližini Maribora, se
odda v najem. Ponudbe
podružnici Jutra v Ma-
riboru pod »Lipa«. 33100-19

Soba odda

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Lepo opremljeno

sobo
uporabo kopalnice, tele-
fon, prost vho, oddam
takoj. Miklošičeva cesta
13-11, desno. 33121-23a

Opremljeno sobo

strogo separirano za eno
ali dve osebi oddam ta-
koj. Nebotičnik V. nad.
33128-23

Sostanovalec

sprejemem v čisto sobo s
posebnim vhom. Na
željo dobra domaća
hrana po zmerjeni cen-
i. Naslov v vseh odd. Ju-
tra. 33118-23

Na stanovanje

se vzame boljšo gospo-
dično ali pa gospoda.
Verovškova ul. 22. 33152-23

Sobe išče

vsaka beseda 50 par, da-
vek 3 din, za šifro ali
dajanje naslova 5 din.
najmanjši znesek 17 din

Prazen atelje ali

manzardno sobo
s strogo separiranim
vhodom, iščem za takoj.
Ponudbe na oči, odd. Jutra
pod »Centere«. 33135-23a

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Posest

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Realiteta

zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je sa-
mo v Ljubljani. Prešer
nova ulica 64-1. Telefon
44-20. 33062-20

Kupim

novi, moderni stan-
ovnjaki hišo do 1.000.000
din. Najraje v bližini
postaje šiška ali Beži-
grad. Ponudbe na oči,
odd. Jutra pod »Štev.
49067«. 33062-20

Dražbe

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Dražba

kmečke posesti pri
Semiču. Največ, vrtovi,
vinogradi, hiša, skupaj
nad 60 parcel. Najmanj-
ši ponudnik din 40.000.
Informacije: restavracija
Keršič, Ljubljana, Ši-
ška od 13. do 14. ali pi-
smeno pod »Dražba«. 33094-32

Dragocenosti

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Vsakovrstno

in srečno kupuje po naj-
višji cenah A. BOŽIČ
Ljubljana, Franciškan-
ska ul. 3. 238-30

Informacije

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Objava

Podpisana Forneczi Ton-
ka, lastnica menze,
Ljubljana, Kolodvorska
ulica 8. obveščam tem
potom vse, da sem od
svojega moža Forneczi
Franca, poslovođa go-
stiline »Lovec«, Rimska
cesta, pravomočno loče-
na tako, da ni upravičen
mene zastopati v niče-
mer več, zlasti pa ne za
mene ali v mojem ime
nu delati kake obveze
ali naročila. — Forneczi
Tonka. 33155-31

Otomane

imamo zopet v veliki
izbiri na zalogi po
celo konkurenčni cen-
i. tapetništvo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34.

JESENOVE HLODE

kupuje v vsaki količini in plača
najbolje. Prva Jugoslav. Industrija
sportskih potrepština
M. DRUCKER, Zagreb, Hica 39.

Marija Hillmayer

vdova viš. žel. uradnika
Pogreb bo v soboto 14. t. m. ob 16. uri z Zal, kapelice sv. Andreja,
na pokopališču k Sv. Križu.
Maša zadušnica se bo brala v bežigradski župni cerkvi sv. Cirila in
Metoda v Ljubljani, dne 16. decembra 1940, ob 8. uri.
Ljubljana, dne 13. decembra 1940.
Zaljubljeni rodbini: Hillmayer—Lavrenčič

Zahvala

Ob smrti svoje drage žene in matere
Juči Rakove
si štejem v dolžnost, da se zahvalim vsem, ki so daro-
vali cvetje, mi izrekli sočustvovanje in jo spemili na
zadnji poti.
Rodbina RAK in CUKJATI,
DRNOVSEK, ZORKO.

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Obri

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kdor želi

močne vodovodne čev-
lje, naj pošlje svoj na-
slov na oči, odd. Jutra
pod značko »Obuvalo-
vina takoj«. 33017-30

Razne naslove

kako, tudi listne Vam
prekripi postrežna pi-
sarna »Servis« biro,
Ljubljana, Sv. Petra
cesta 27-1. telefon 2108.
33035-31

Kupim

vsakovrstno
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SHRODOST SREBRNE RUMI-
KISRE IZDA STARIŠKI
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIH CENAH
STARA TVRKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOM

Zenitve

Vsaka beseda 2 din, da-
vek 3 din; za dajanje
naslova 5 din; najmanj-
ši znesek 20 din

Z gospodično

se želi seznaniti sem
trg obrtnih strojev, mir-
nega značaja, ter želim
posebno istih lastnosti —
Samo s polnim naslo-
vom. Tajnost zadržam-
am. Ponudbe na oči, odd.
Jutra pod »37 le-
tene«. 33106-25

Pridelki

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Kostanj

redilni, slakov, debel in
zdrav po din 8 nudi
Sever & Komp., Ljub-
ljana. 33151-33

Razno

Beseda 1 din, davek 3
din, za šifro ali dajanje
naslov 5 din. Najmanjši
znesek 20 din

Moderne

kauče
in fotele nudimo solidno
in po nizki ceni
R. RADOVAN
tapetnik
Mestni trg 13.

Otomane

imamo zopet v veliki
izbiri na zalogi po
celo konkurenčni cen-
i. tapetništvo
E. Zakrajšek,
Miklošičeva 34.

Ob vsaki priliki —

se spomnite
da so »Jutrovi« Mali oglasi
v Sloveniji najuspešnejša
najcenejša in najhitrejša
posredovalnica za službo
vseh vrst za prodajo in na-
kup vseh stvari, za nepre-
mišne, lokalne, podjetja
kapital, ženitve in za vse
drugo.

Ob vsaki priliki —

se spomnite
da so »Jutrovi« Mali oglasi
v Sloveniji najuspešnejša
najcenejša in najhitrejša
posredovalnica za službo
vseh vrst za prodajo in na-
kup vseh stvari, za nepre-
mišne, lokalne, podjetja
kapital, ženitve in za vse
drugo.

Ob vsaki priliki —

se spomnite
da so »Jutrovi« Mali oglasi
v Sloveniji najuspešnejša
najcenejša in najhitrejša
posredovalnica za službo
vseh vrst za prodajo in na-